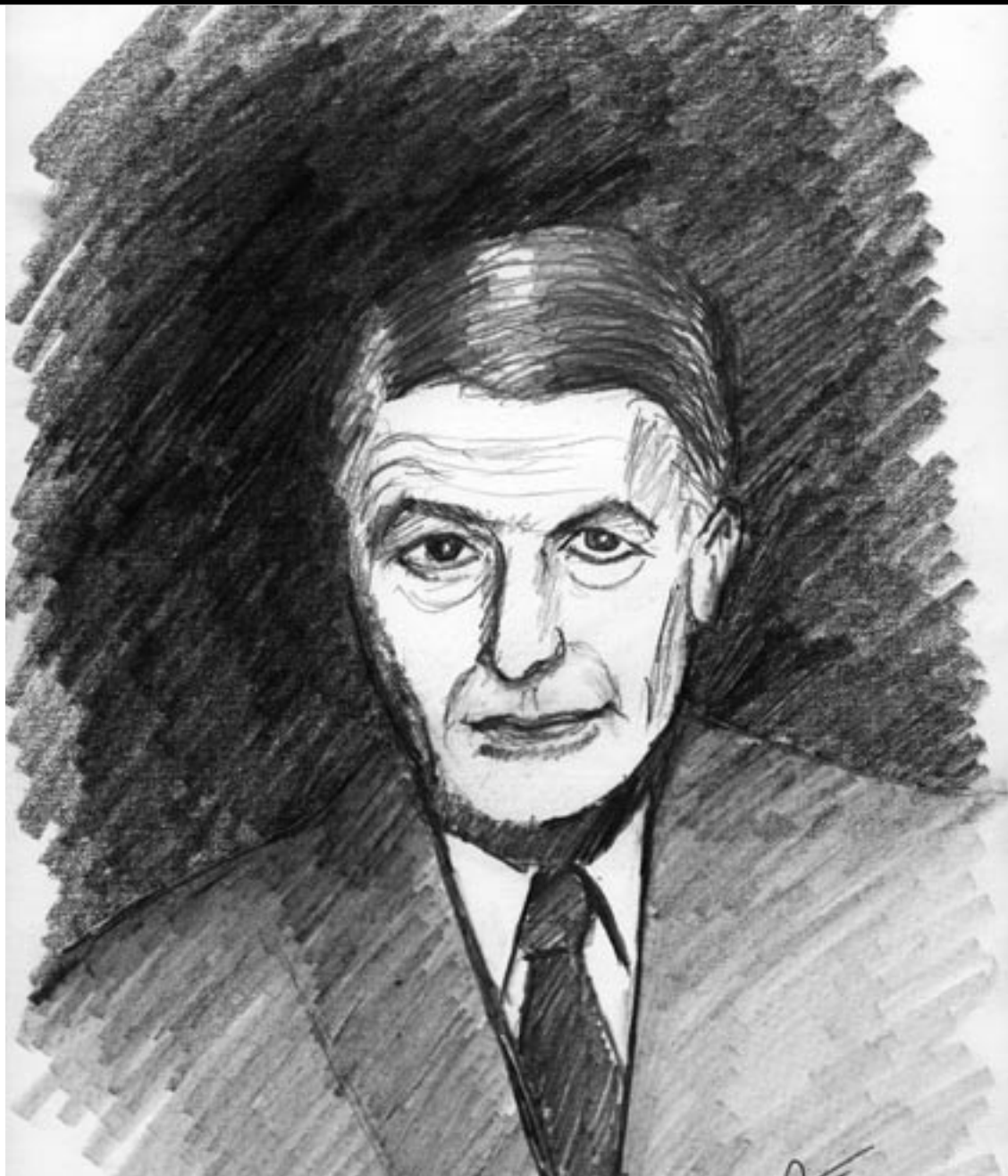

CONTRA

nr 3 2005 (nr 181 från starten) årgång 3 | Pris 25:-

Barnomhändertaganden
Thede Palm
Ayn Rand

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-720 01 45

Telefax: 08-720 01 95

E-post redax@contra.nu

Internet hemsida <http://www.contra.nu>

Sluten del endast för prenumeranter:

<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>

Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta utgåvan av Contra.

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år. Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.

Finland: Minst 16 euro per år.

Sampo girokonto 800055-1125829.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Tommy Hansson och C G Holm

Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, Patrik Nyberg, Fredrik Runebert och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld i USA och Rune Westin i Australien.

Presslagd 2005-05-30
Strands Tryckeri, Lindesberg 2005

Omslagsbilden föreställer den märklige diplomaten Sven Grafström, som bland annat var svensk representant i Warszawa under Tysklands angrepp på Polen 1938, FN-sändebud i slutet på 1940-talet och svensk representant i Korea 1953. Grafström, som avled för 50 år sedan, var en stridbar antikommunist och antinazist. (Teckning: Benny H.V. Andersson)

CONTRA-NYTT

Eric Brodin bodde under många år i en (gigantisk) husvagn. När han blev professor skaffade han sig en ståndsmässig bil, men eftersom han inte hade körkort fick han anlita studenter som privatchaufförer (foto C G Holm).

Eric Brodin död

Contra-medarbetaren Eric Brodin avled i en drunkningsolycka i Kura Beach, North Carolina, förra sommaren. Under senare år har kontakterna med Eric varit sporadiska, men vi saknade hans sedvanliga julbrev med redogörelse för det senaste årets resor runt jorden. Anledningen till det uteblivna brevet var alltså att Eric Brodin drunknat under en semesterresa till Kura Beach.

Eric Brodin hann med åtta artiklar i Contra. Åtskilliga av dem rapporterade från hans många och långa resor i avlägsna delar av världen. Eric Brodins stora passion var att resa. Och att bekämpa socialism och kommunism.

Eric Brodin föddes i Sverige, men flyttade redan som tonåring med sina föräldrar till USA. Han var 17 år när han kom till USA 1948. I USA avlade han akademiska examina vid San Francisco State College och University of California i Berkeley. Det dröjde innan han återvände till Europa, men här tog han en doktorsexamen i internationell politik vid Universitetet i Genève. Efter doktorsexamen kom Eric tillbaka till Sverige och bodde ett antal år i Malmö, där han försörjde sig som släktforskare åt amerikanska mormoner med svensk härkomst. Under sin tid i Sverige kom Eric Brodin i kontakt med Contras föregångare Demokratisk Allians – och därmed Contra. 1978 hade han dock fått nog av sitt fosterland och återvände till USA. Efter några år i USA fick han 1980 en professur vid Campbell University i Bueies Creek, North Carolina. Det var förpackningsföretaget Lundy som donerat pengar för en särskild lärostol i "The Philosophy of Business". Det var första gången han hade en fast anställning och fick en skaplig lön. Eric's beslut att fira att han äntligen hade en hyfsad ekonomi var att skaffa sig en bil. En bil han drömt om, vilket var en Lincoln Continental – en av den gamla skolans stora amerikanska limousiner som drack fyra liter per mil. När han köpte den hade till och med Cadillac och Lincoln krympt storleken och ökat effektiviteten i motorerna, men Eric lyckades få tag på en begagnad bil av den gamla sorten – 1972 års modell. Eftersom han saknade körkort måste han också engagera en av sina studenter som chaufför. För mig, som skriver dessa rader, var det en alldeles särskild upplevelse att 1983 hämtas på flygplatsen i Raleigh i den långa limousinen av Eric Brodin med chaufför, för att köras till hans husvagn i "the Caravan Park" i den lilla staden Bueies Creek.

Fortsättning på sidan 10

Den stridbare antinazisten Grafström

av Tommy Hansson

Sven Grafström är knappast något allmänt känt namn i dag. Ändå måste det sägas att ambassadör Grafström (1902-55) inte bara var en av våra mest kompetenta diplomater – han var också en som i alla lägen förde frihetens fana mot totalitärt förtryck, vare sig nu detta var nationalsocialistiskt eller kommunistiskt. Grafström hade en unik förmåga att klara balansgången mellan diplomatisk diskretion och politiskt frihetspatos.

Hans död för 50 år sedan är alltjämt höljd i dunkel. I denna artikel kommer tonvikten att läggas vid Grafströms antinazistiska engagemang. I nästa artikel tecknas Grafströms anti-kommunistiska profil och belyses hans tragiskt tidiga fränfalle.

★★★ Även om Sven Grafström knappast är allmänt känd i dagens Sverige, så har hans gärning vunnit viss burskap. Detta är professor Stig Ekman's förtjänst – Ekman har nämligen låtit publicera Grafströms maskinskrivna dagboksanteckningar genom Kungliga samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia (del 14-15), Stockholm 1989. Främst utifrån dessa anteckningar i två band har professor Kent Zetterberg sedan författat en uppsats om Grafström ingående i boken *Svenska diplomatprofiler under 1900-talet* (redaktörer Gunnar Artéus och Leif Leifland, Stockholm 2001). Nämnade arbeten har, jämte personlig information från professor Ekman, utgjort huvudkällor för *Contras* artiklar.

”Envoyé Sven Grafström var en ovanligt skrivglad diplomat, road av att berätta om upplevelser av människor, arbete och miljöer.” Så inleder Stig Ekman sin tryckta inledning till Grafström maskinskrivna dagboksblad. Hans penna förklaras vara ”snärtig och observant”, vilket man måste hålla med om sedan man tagit del av Grafströms notiser.

Envoyén Sven Grafström (1902-55) blev bara 52 år gammal men hann ändå utföra betydande insatser i frihetens tjänst. Han var i många stycken djupt kritisk till såväl Christian Günthers som Östen Undéns utrikespolitik. (Teckning: Benny H.V. Andersson)

Det publicerade materialet omfattar närmare 1300 sidor.

I Warszawa 1939

Sven Hjalmarsson Grafström var född i Stockholm den 2 november 1902 med en fader, Hjalmar, som var jurist och sekreterare i överståthållarämbetet och en moder, Helfrid, som var dotter till en byggmästare. Sven Grafströms broder Nils, född 1901, slutade som lagman i Svea hovrätt medan två år äldre systern Margit 1945 gifte sig med konsthistorikern, hovintendenten och senare professorn Nils G. Wollin.

Efter studentexamen på latinlinjen vid Nya Elementar i Stockholm ägnade sig Sven Grafström under sju år åt studier och meritering med sikte på en yrkesbana som diplomat. Bland annat blev han civilekonom vid Handelshögskolan och avlade kansliexamen vid Stockholms högskola. 1926 blev Grafström fänrik i Göta livgardes reserv, varefter han studerade engelska och franska språken på ort och ställen. I juni 1928 blev Sven Grafström antagen

som attaché vid Utrikesdepartementet i Stockholm. Åren närmast därefter kom Grafström att tjänstgöra vid svenska beskickningar i Oslo under Torvald Höjer, i London under Erik Palmstierna och i Moskva under Eric Gyllenstierna, samtliga beskickningschefer och pregnanta personligheter.

1933-35 kom Grafström att befinna sig i Ankara och Istanbul och hade då nöjet att samarbeta med bland andra Erik Boheman, enligt Grafströms omdöme ”en djävla karl och mycket impulsiv”; Boheman avancerade till kabinetssekreterare under Andra världskrigets år och var påtänkt som utrikesminister i händelse av en borgerlig regering. Boheman avrundade sin karriär som svensk ambassadör i Washington, D.C. och därefter som talman i riksdagens första kammare, i den senare befattningen representerande folkpartiet. Grafström och Boheman skulle genom åren komma att bedriva ett fruktbart samarbete. Efter en kort séjour på UD i Stockholm blev Grafström ivägsänd till Warszawa i Polen 1936, där

han blev legationssekreterare med Joen Lagerberg som beskickningschef. Under tiden i Warszawa i slutet av 1930-talet kom Sven Grafström som tillförordnad beskickningschef att utföra hjältemodiga insatser som han och makarna Gerda skulle bli dekorerade av Polens regering för.

I början av 1936 hade Sven Grafström ingått äktenskap med Gerda (Gertrud) von Twardowski, som var dotter till en tysk diplomat; Grafström kom senare under sin bana att verka som diplomat i Mexiko samtidigt som svärfadern. Den senare tjänstgjorde visserligen under Hitler men var, i likhet med många andra officerare och diplomater i Tredje riket, antinazist. Makarna Grafström fick tre barn.

Från den 5 maj 1939 var Grafström förste legationssekreterare i Warszawa. Knappt fyra månader senare hade Hitlers styrkor invaderat Polen och därmed inlett Andra världskriget. Minister (ambassadscheferna titulerades så på den tiden) Lagerberg hade i likhet med andra högre diplomater följt den polska regeringen i dess första landsflykt till Rumänien (senare etablerade den sig i London), varefter det blev Sven Grafströms ansvar att ordna med den svenska beskickningens ärenden och sörja för dess personal. Det svenska sändebudet kom även att kreera en huvudroll i den internationella diplomatkommitté som skötte förhandlingarna med de tyska inkräktarna, och därefter hade att organisera diplomaternas och de utländska koloniernas avresa från Warszawa före den tyska stormningen av huvudstaden.

Det var uppgifter som envoyé Grafström skötte med stor sinnesnärvaro och bravur!

”Bravo Norge!”

Sven Grafström tillhörde uppenbarligen den kategori människor som förmår växa med uppgiften, vilket han senare kom att visa prov på icke minst under sin tjänstgöring i det krigshärjade Korea. När det tyska bombardemanget satte in på allvar visade han sig stå rycken på ett utomordentligt förtjänstfullt sätt. Om detta vittnar hans dagboksanteckningar från tiden i Warszawa, återgivna i första delen omfattande perioden 1938-44. Grafström skriver bland annat (16/9, sidan 109): ”Vi togo två supar till lunch. När jag skriver detta, kl. 14.15, skakar hela svenska beskickningen under öronbedövande kanoneld. Jag hade i dag för första gången på 14 dagar sensationen att tvätta mig i varmvatten – alltid någon nytta

av beskickningens rapportskrivning sedan 1933 – den utgjorde nämligen bränslet.”

Jag tror att dessa ord ganska väl speglar Grafströms personlighet: slagfärdig, impulsiv och uppfinningsrik med en förmåga att hålla huvudet kallt mitt i de dramatiska händelsernas centrum.

Småningom kan också Grafström och hans närmaste omgivning ta sig ut ur det ockuperade Polen genom en tämligen äventyrlig bilfärd in i Ostpreussen till slutmålet Königsberg. Därmed hade man kommit undan den tyska anstormningen. Via Berlin kom Grafström sedan åter till Stockholm och berömdes av dåvarande utrikesminister Rickard Sandler för sina insatser i Warszawa. Även prins Carl Johan, som Grafström var nära bekant med, visade sitt stora intresse för vad som hade tilldragit sig i Polen. Redan efter någon månad var Grafström tillbaka i Warszawa för att tillvarata svenska intressen och får då, till sin avsky, kännedom om systematiska nazityska övergrepp mot Polens judiska befolkning.

När Sven Grafström kommer åter till Stockholm har Sandler efterträtts som utrikesminister av Christian Günther. Grafströms nya uppgift blir att tjänstgöra på UD:s pressbyrå med Oscar Thorsing som chef. Vid hemmabasen UD i Stockholm skulle Grafström förbli till krigsslutet 1945 och kom under denna tid icke minst att samarbeta med kabinetssekreterare Erik Boheman, som han ju redan tidigare stiftat bekantskap med.

Grafströms dagboksanteckningar i anslutning till de tyska invasionerna av Danmark och Norge den 9 april (kallade *Operation Weserübung*) belyser hans kompromisslöst antinazistiska inställning. Ett exempel från den 11 april 1940 (sidan 223): ”Bravo Norge! Efter den första förskräckelsen har du funnit din melodi och bjuder inkräktaren motstånd. Är den tyska invasionen dårens stora jätteblunder, som ju måste komma förr eller senare... Storbritannien tycks äntligen ha vaknat ur sin letargi – dess flotta bjuder kamp.” (Vid denna tid var Neville Chamberlain ännu brittisk premiärminister).

Sven Grafström var vidare förtjust i Torgny Segerstedts skarpt nazistkritiska skrivelser i *Göteborgs Handels- & Sjöfartstidning* och tvekar inte att benämna *GHT* sitt ”husorgan” på sidan 224, där han återger ett långt Segerstedt-citat. Den svenske UD-tjänstemannen besökte även Segerstedt i Göteborg. Grafström var från

världskrigets början, trots de inledande tyska framgångarna, övertygad om att Tyskland slutligen skulle förlora, vilket hans notering från den 29 maj 1940 bär vittne om (sidan 255):

”Tyskarnas cyklonartade framgångar, som enligt mitt förmenande i en kamp mot två världsvällden som England och Frankrike i sig själva bära fröet till det slutliga nederlaget... har uppenbart ökat rädslan hos de styrande här [i Stockholm]. Jag ser klart, att man är på glid mot eftergifter, som kunna bli katastrofala för oss.”

Krävande balansakt

När Sven Grafström tilldelades uppgiften att som byråchef verka inom UD:s pressbyrå mitt under brinnande krig ställdes han inför ett personligt dilemma av betydande slag. Trots att han personligen var övertygad antinazist, och trots att Sverige var en demokrati och som sådan per definition måste avvisa nationalsocialismens ideologi och praxis, måste han inta en återhållsam attityd i linje med Sverige neutrala hållning och den politik som drevs av samlingsregeringen under Per Albin Hansson. Det var en krävande balansakt för såväl Grafström själv som den svenska regeringen om än med skilda utgångspunkter.

Den försiktiga svenska hållningen visavi Tredje riket bottnade naturligtvis främst i hotet om att, i likhet med Norge och Danmark, bli utsatt för ett tyskt angrepp och tysk ockupation på obestämd tid. Icke minst den svenske ministern i Berlin, Arvid Richert, fruktade en sådan möjlighet och intog därför i sin tjänstgöring i Berlin en närmast svassande hållning inför Hitler och den övriga nazityska ledningen.

”Richert kom från Berlin i lördags”, skriver Grafström i en kommentar av den 16 januari 1942 (sidan 396), ”och jag träffade honom i korridoren i dag. Han talade om, att ryktena om ett tyskt anfall mot Sverige under mars, vilka jag redan för några veckor sedan hörde omtalas i Berlin, på senaste tiden ökat i omfattning... Jag har mycket svårt att tro att tyskarna skulle vilja sätta igång med ett ’preventivkrig’ mot Sverige av fruktan för att vi vid en eventuell anglosaxisk framstöt skulle göra gemensam sak med västmakterna.”

Grafström fann således Richerts rädsla vara i stort obefogad och hade en kritisk inställning till Richerts tjänsteutövning i Berlin. Dock kände han personliga sympatier för envoyé Richert och lade efter kriget ner betydande energi på att hjälpa Richert

få en av den senare eftertraktad reträttspost som landshövding i Vänersborg, vilken Richert trots från början ogynnsamma odds slutligen också fick.

Grafströms personliga uppfattning – vilken han klart uttryckte i sitt umgänge med sina överordnade inklusive utrikesminister Günther – var att Sverige, oavsett hur kriget gick, måste kunna rikta kritik mot samtliga krigförande länder inklusive de båda totalitära diktaturerna Tyskland och Sovjetunionen. ”I själ och hjärta”, framhåller Kent Zetterberg (sidan 350 i *Svenska diplomatprofiler under 1900-talet*), ”sympatiserade Grafström starkt med den demokratiska oppositionen mot samlingsregeringens utrikespolitik, den saken står klar.”

Jagade med Wallenberg

Andra världskriget i Europa slutade i maj 1945 (det fortsatte ytterligare några månader i Asien). Sven Grafström befann sig då vid UD:s politiska avdelning. Större delen av hans engagemang kom nu att ägnas åt nordiska grannländerna och framförallt flyktingproblematiken. Han var intensivt verksam under de sista krigsmånaderna ”och förhandlade även med allierade diplomater och militärer för den händelse att västmakterna och Sverige gemensamt skulle tvingas att agera militärt och intervensera i Danmark och Norge, om tyskarna valde att göra fanatiskt motstånd i dessa sista militära fästen” (Zetterberg i *Svenska diplomatprofiler...*, sidan 338).

Också i fråga om händelseutvecklingen i Finland efter den finländska kapitulationen hösten 1944 har Grafström synpunkter. Han skriver den 27 september (sidan 605): ”Vi hade i dag en beredning i saken inne hos excellensen [utrikesminister Günther], i vilken bland andra [svenske diplomaten] Beck-Friis från Helsingfors deltog. Största intresset tilldrog sig de ansökningar om inresetillstånd, som framförts av personer med fascistisk anstrykning och deras familjer... Boheman och jag förfäktade kraftigt, delvis mot Hans Excellens, att dessa personer icke skulle tillåtas att resa hit.”

Sven Grafström skulle emellertid inte ha varit den han var om han inte också givit sig tid åt personliga intressen och personligt umgänge. Han skriver ofta och gärna om middagsbjudningar han och hustrun varit inviterade till, och redan under sin utbildning till diplomat hade han knutit nära förbindelser med svenskt näringsliv och froterade sig gärna med det-

Sven Grafström och Sovjets sändebud Andrej Gromyko under en session i Förenta nationerna i New York. (Foto ur Sven Grafström. Anteckningar 1945-1954)

tas spetsar. Grafström umgicks ofta med exempelvis Marcus ”Dodde” Wallenberg, som han brukade jaga med. Ett nedslag i dagboken av den 22 oktober 1944 lyder så (sidan 609):

”Har varit på två dagars älgjakt på Hults bruk i närheten av Norrköping, inbjuden av Dodde Wallenberg. Sköt en kalv, vilket inte var så bra, när det i år är olagligt. Den var emellertid ensam och såg åtminstone

för min otränade blick så stor ut, att jag tog den för en ko. Saken togs emellertid från den humoristiska sidan och jag behöver inte betala böterna.”

I kommande nummer av *Contra* kommer Sven Grafströms personliga brottnings med kommunismen att belysas närmare, en envig som kan ha ändat med Grafströms alltför tidiga död under mystifierande omständigheter den 3 januari 1955.

Lenin fick rätt!

★ Sovjetunionens grundare, V.I. Lenin, har ofta – och givetvis med all rätt – genom åren kritiserats i *Contra*. Lenin var en abnorm personlighet och en blodig diktator, som bland annat initierade säkerhetsorganet Tjekan (föregångare till KGB) som bär ansvaret för miljontals människors våldsamma död. Det hindrar inte att Lenin hade rätt i vissa avseenden. För att styrka detta finns det anledning att återge följande citat ur den brittiske militärhistorikern J.F.C. Fullers verk *De avgörande slagen. Från cirka 1870 till 1920*, band IV (Historiska media 2004):

”Så tidigt som den 14 april 1917 hade Lenin proklamerat att 'världsimperialismen kan inte leva sida vid sida med en segerrik sovjetisk revolution', och den 12 mars 1919 framlade han i centralkom-

mitténs namn en rapport för det ryska kommunistpartiets åttonde kongress där han sade: ”Vi lever inte blott i en stat, utan i ett system av stater, och existensen av en sovjetisk republik sida vid sida med imperialistiska stater under en längre tid är otänkbar. I slutändan måste endera sidan avgå med segern. Och innan dess kommer det oundvikligen att ske en rad fruktansvärda sammanstötningar mellan den sovjetiska republiken och de borgerliga staterna” (sidan 124).

”I slutändan måste endera sidan avgå med segern”, framhöll således Lenin. Han hade naturligtvis rätt – och fick rätt 67 år efter sin död i hjärnsyfilis. Ty i december 1991 imploderade den kommunistiskt-revolutionära Sovjetunionen till följd av sina egna gigantiska brister.

Att sedan Lenin blev sannspädd på ett sätt som han själv inte skulle ha föredragit är en annan sak.

Bosättarfrågan i Palestina

Contras USA-korrespondent Allan C. Brownfeld hade i nummer 6 2004 en artikel vari han kritiserade judiska extremister. Detta har föranlett Joakim Förars att inkomma med nedanstående genmäle.

★★★ I *Contra* 6/04 ingår en artikel av Allan C. Brownfeld om situationen i Israel. Trots att redaktionen antyder en viss distans till artikeln måste det sägas att publiceringen ser ut som ett steg för att radera spåren efter ett kvart sekels kamp för sanning och rätt och frihet. Vi får hoppas att det inte blir fler steg i denna riktning, ty *Contra* borde vara de sista att överge sina ideal.

Artikeln är ett typexempel på vänsterpropaganda och innehåller precis så många sakfel som man kan förvänta sig, när man ser vilka tendentiösa källor författaren anlitat.

Brownfelds artikel går ut på att demonisera bosättarna och utmåla dem, eller åtminstone en betydande del av dem, som en klick av krigshetsande, våldsamma religiösa högerextremister som hotar rättsstaten, säkerheten och demokratin. Detta har på senare år varit den vanliga retoriken hos israeliska regeringar som behöver en hotbild för att legitimera sina eftergifter till den arabiska fienden. Istället för att okritiskt återge ett utspel från det politiska etablissemanget är det skäl att ta reda på fakta.

Skadan skedd

Några dagar efter att chefen för säkerhetstjänsten, den politiskt tillsatte Avi Dichter, varnade för att 150–200 bosättare skulle trakta efter premiärministerns liv rapporterade arméradion att säkerhetsskällor tillbakavisade påståenden om att det, vare sig i säkerhetstjänsten eller polisen, skulle förekomma kännedom om avsikter att skada någon högt uppsatt person. Dichter tvingades till en krystad omtolkning av sitt uttalande, men inte ens den nya versionen kunde han belägga med något konkret exempel. Säkerhetsminister Tzahi Hanegbi hade också påstått att någon beslutat att mörda Sharon, men fick medge att han inte kände till några hot eller baserade sig på några underrättelser.

Men skadan var redan skedd. Drevet hade gått i massmedia, både i Israel och runt hela världen. Bosättarna – Sharons enda allvarliga opposition – hade misskrediterats precis när de hotade hans beslut att ge bort Gaza till PLO. Det är samma taktik som Labour tidigare använt mot hela högeroppositionen.

Brownfeld går också i fällan och hänvisar till flygblad som delats ut vid en massdemonstration 1995, där Yitzhak Rabin avbildas i SS-uniform. Till saken hör att flygbladen inte delades ut av demonstranterna utan av Avishai Raviv, regeringens provokationsagent (se *Contra* 5/96).

Fredliga bosättare

Jeffrey Goldbergs famösa jämförelse av israeliskt styre med apartheid återkommer i *Contra*: "Icke desto mindre är det en form av apartheid därför att två skilda etniska grupper som lever på samma territorium döms av två separata laguppsättningar."

Lagen tillämpas inte efter etnicitet utan efter nationalitet i Judéen och Samarien. Israeliska medborgare följer israeliska lagar, medan "palestinierna" följer jordanska, kompletterade med PLO:s lagstiftning. De

senare har starkt motsatt sig att underkastas israelisk lag, och Israel har varit tillmötesgående mot dem genom att låta dem behålla jordansk lagstiftning från tiden 1949-1967.

För att få bosättarna att framstå som en börda för Israel citeras Dror Etkes från den vänsterextrema *Peace Now*: "Armén opererar djupt inne i de ockuperade territorierna, därför att den måste försvara bosättarna. Denna del av konflikten är ett krig för att försvara bosättarnas privilegier och det finns inget sätt på vilket armén kan göra detta smidigt."

Sanningen är att alla israeler åtnjuter

privilegiet att försvaras när deras liv hotas. Israeliska styrkor har vid behov ryckt ut till Entebbe i Uganda för att försvara sina medborgare. Bosättarna är Israels största tillgång, eftersom de försvårar galenskaperna som landavträdelse, vilka hotar landets säkerhet. De är inte resultatet av religiös fanatism utan av ett strategiskt tänkande som i olika grad omfattats av samtliga regeringar i landet. Tre fjärdedelar av bosättarna har flyttat dit av ekonomiska skäl och är till stor del sekulära.

Långt ifrån de extremister som deras fiender utmålar dem som är bosättarna fredligare än andra. En aktuell opinionsundersökning frågade om det är försvarligt att använda våld mot politiker när politisk katastrof hotar och alla andra möjligheter är uttömda. Av dem som bodde innanför 1967 års gränser svarade 8,2 procent jakande, jämfört med 3,3 procent av bosättarna. Bosättningarna uppvisar därtill ytterst lite kriminalitet, droger och andra sociala problem.

Inte tillåtligt

Men Brownfeld vill ha oss att tro att rabbiner och bosättare håller på att hota både judar och araber och beskyddas av det sekulära etablissemanget som fruktar att röra extremisterna. Alla drar sig undan när en rabbin återoppar den religiösa lagen i syfte att rättfärdiga politiska mord, påstår han. Detta är kvalificerat struntprat. Israelisk polis har tagit allvarligt på rykten om att det finns rabbiner som sanktionerar politiska mord. Deras undersökningar har dock inte visat att det skulle finnas grund för ryktena.

Om Brownfeld visste något om situationen i Israel skulle han känna till att etablissemanget är snabbt att slå till mot fiender till höger men ser mellan fingrar med arabiskt våld och hot, liksom med judiska anti-sionister. När Moshe Feiglin, som ledde gräsrotsrörelsen Zo Artzeinu, organiserade trafikblockader i protest mot Oslo-avtalet behandlade polisen de fredliga utövarna av passivt motstånd som revolutionärer och Feiglin dömdes till fängelse för upplopp. Däremot kunde Ahron Cohen senaste sommar turnera i Europa och propagera för påtryckningar från världsoptionen för att avskaffa den sionistiska staten.

Om Brownfeld hade läst sina egna

källor lite noggrannare kanske han inte så lätt fallit i farstun för påståendet att rabbiner beredde vägen för mordet på Rabin, genom att ge grönt ljus för politiska mord. Karpin och Friedman medger i *Murder in the Name of God* att de inte kan namnge en enda rabbin som skulle ha sanktionerat mordet utan baserar sig på spekulationer (sidan 127).

Brownfeld citerar den respekterade rabbinen Svigdor Nebenzahl, som sagt att enligt *halakha* (den judiska lagen) kan ett överlämnande av judisk mark, om det medför livsfara, aktualisera *din rodef*, en talmudisk term som innebär att om någon hotar en människas liv har man en plikt att döda den som utgör ett hot. Detta har ingenting att göra med Guds löften om landet utan handlar om att förhindra nationellt självmord. Viktigare är dock att rabbinen Nebenzahl fortsatte med att fastslå att *din rodef* inte är tillämpligt i dagens Israel.

Oacceptabla hämndaktioner

En terroristgrupp som kallades den Judiska underjorden och krossades av polisen 1984 uppmärksammas, men utan att placeras in i sitt rätta sammanhang. De 27 medlemmarna var religiösa fanatiker som representerade en heresi som stod i tydlig kontrast till all judisk teologi, inklusive radikal sionism. De lyckades inte få stöd av någon enda rabbin, och efter teologiska diskussioner var det slutligen bara två av dem som var beredda att verka för att spränga klippmoskén.

Däremot utförde ett antal medlemmar av gruppen några terrordåd – samtliga som hämndaktioner efter arabiska terrordåd och som en följd av frustration över regeringens oförmåga eller ovilja att tillgripa hårda tag för att skydda civilbefolkningen. Det är naturligtvis totalt oacceptabelt. Alla som kunde bindas vid brott dömdes. De som benådades av president Herzog släpptes först efter flera års fängelse.

I ett av de nämnda fallen, attentaten mot arabiska borgmästare i Judéen och Samarien, var den Judiska underjordens offer dock inte oskyldiga utan PLO-representanter, som regeringen lät hållas. Att dessa attentat rätt allmänt sågs som berättigade är väl inte konstigt. Det skall inte blandas samman med sympati för terrorism

Brownfeld citerar rabbinen David Samson, som säger att "om vi vore villiga att döda deras civilister, skulle detta krig vara över på en vecka." Läsarna kan få intrycket att Samson vill angräpa civila

avsiktligt. I sin kontext visar citatet att han motsätter sig att armén iakttar försiktighet när civila kan komma till skada. Den israeliska arméns försiktighet hindrar dess slagkraft och sträcker sig troligen längre än vad någon annan västerländsk stat tillämpat i krigstid.

Tvivelaktiga påståenden

Brownfelds viktigaste källa är Jeffrey Goldberg, journalist vid *New Yorker*. Denne fokuserar på mer extrema element för att komma åt bosättrörelsen generellt. Han lyckades få intervjuer med bland andra rabbinen Moshe Levinger, genom att lögnaktigt påstå att han var sympatiskt inställd. Artikeln sprider tvivelaktiga påståenden och behandlar intervjuoffren på ett sätt som står i kontrast till hans respektfulla reportage om Hizbollah. Den bemöts av David Wilder i *New Yorker* 31 maj 2004.

Rabbinen Moshe Levinger påstås ha

DEBATT

dödat en palestinsk butiksägare, för vilket han fick tillbringa 13 veckor i fängelse. Brownfeld nämner inte att Levinger attackerades av en grupp stenkastande araber, och Goldberg nämner inte att han sköt i luften och araben dödades av en rikoschett (därav det korta fängelsestraffet, som gavs för vållande av annans död, inte dråp).

Den som bekymrar sig för de ytterst fåtaliga bosättare som utövar våld mot araber gör klokt i att begrunda det faktum att dessa är utsatta för kontinuerliga terrordåd. Omkring 1400 israeler har dödats sedan Osloavtalet 1993; många fler har skadats. Bosättarna kör med skottsäkra bilar genom stenkastande mobbar och blir ofta föremål för beskjutning. De måste ständigt patrullera vid sina stängsel för att förhindra terrorism och sabotage. Den hjälp som militären erbjuder är inte på långa vägar tillräcklig. Oräknliga terrordåd har avväjts genom bosättarnas egna vakter. Dödshotet är en faktor i vardagen.

Det är knappast underligt om denna frontier-tillvaro driver folk att ta lagen i egna händer – vad skall man annars göra när militären inte finns till hands? Tyvärr finns det i en sådan situation risk för att enskilda personer eller marginalgrupper inte nöjer sig med att försvara sig utan ger sig ut på hämndaktioner, vilket händer ibland.

Det är tydligen inte bara den israeliska

högern som Brownfeld har en gås oplockad med. Han utmanar grundläggande judiska ideal när han misstänkliggör det amerikanska judiska etablissemangen och Ariel Sharon för att de uppmuntrar till *aliya*, emigration till Israel. Vad är han ute efter egentligen?

Oväntat

Brownfeld har tidigare skrivit förnuftiga saker i andra ämnen, så detta utfall är oväntat. Avsaknaden av källkritik står i kontrast till redaktionens vanliga linje. Det är tur att detta utgör en isolerad företeelse och att man annars brukar vara noga med kvaliteten på de politiska analyserna.

Joakim Förars

Kina ökar spänningen

★ Med sina förslag om bruk av så kallade "icke-fredliga" medel i syfte att motarbeta eventuella försök från Taiwans sida att bli formellt oberoende, ökas spänningen klart i ett område där spänningen redan är tillräckligt hög. Detta förslag kommer att ge kinesiska militärer mandat till att bruka alla medel om Taiwan tar steg för att utropa fullständig självständighet. Vilka steg från Taiwans sida man tänker på, sägs inget konkret om.

Samma verkan – ökad spänning i området – kommer det enligt min åsikt att bli om EU-länderna upphäver sin fleråriga vapenbojkott av Folkrepubliken Kina. Landet har tillräckligt mycket vapen sedan tidigare, och undertryckandet av Tibet har dessvärre icke avtagit. Ett upphävande av vapenbojkotten skulle ge helt fel signal till enpartistaten, att diktatur och förtryck inte straffar sig. Samtidigt kommer Amnesty International med sin årliga rapport vilken talar om fortsatt undertryckande av åsikter och tro i folkrepubliken, en utveckling som är stick i stäv med demokrati och respekt för människorättigheterna på Taiwan.

I verkligheten finns två kinesiska stater, Folkrepubliken Kina och Republiken Kina på Taiwan. Det kan det nog bli tal om en fredlig återförening, men bara med ett demokratiskt Kina!

Nils Tore Gjerde

Tio miljarder för omhändertagande av barn - varje år

av Birger Hjelm

Sverige och svenskarna har i modern tid inte behövt utstå brutalt och naket våld från en totalitär regim eller utsatts för militärkupper eller militärjuntors brutala övergrepp. Detta har vi tack och lov undslupit. Detta innebär dock inte att det inte förekommit kränkningar av mänskliga rättigheter i Sverige i modern tid. Kränkningarna tar dock en annan skepnad och har ett mer raffinerat och ett "snyggare" utförande. När 1900-talet summeras så finner man att en stor del av människorättkränkningarna har utförts i just den "sociala ingenjörskonstens" namn. Jag tänker framförallt på tvångsteriliseringarna, som är väldokumenterade, samt lobotomeringsfallen. Men jag är helt övertygad om att när historien är färdigskriven så kommer också delar av samhällets barnavårdsingripanden med avseende på ogrundade och osakliga splittringar av familjer och ibland direkt felaktiga och onödiga omhändertaganden av barn och ungdomar att beskrivas på samma sätt i historieböckerna. Liksom, oavsett om ingripanden var befogade eller inte, mångas helvetesskildringar av en kärlekslös, kall uppväxt på barnhem, institutioner och fosterhem, ibland med rena övergrepp som följd. Om dessa beskrivningar sen tar fem, tjugofem eller femtio år innan det kommer på pränt i historieböckerna återstår att se. Dessa separationer, erfarenheter och upplevelser har för många lett till stigmatisering och livslånga trauman med psykisk ohälsa som följd. Beskrivna samhällsingripanden är, förutom att döma människor till fängelse, kanske den mest integritetskränkande handling samhället kan göra mot en medborgare. Det skapar också för många utsatta enorma skam- och mindrevärdeskänslor som sitter i långt upp i vuxen ålder, kanske för hela livet. Det finns få saker i livet som utsatta människor har så svårt att prata om som just detta, och det är en stigmatisering som, inte ovanligt, verkar som en hämsko även i vuxen ålder. Staten och samhället tar alltså (eller borde tagit) ett oerhört stort ansvar när man gör dessa ingripanden i medborgarnas innersta och mest privata sfär. Detta ansvar har sta-

ten i mycket liten utsträckning axlat. Om nittonhundratalet var ett sorgligt kapitel i detta avseende så behövs det krafttag om 2000-talet skall återges i ljusare ord i framtida historieböcker.

Psykologiskt svammel

Det är ingen som ifrågasätter att samhället i fall av övergrepp och vanvård i sina hemmiljöer ibland måste gripa in och omhänderta barn och ungdomar, men det måste då grundas på sakliga och konstaterade allvarliga skäl. Det är inte heller någon som påstår att alla barn som omhändertagits, har omhändertagits på felaktiga grunder eller att alla barn har farit illa i sina fosterhems- eller barnhemsvistelser.

Men det är allt för många märkliga omständigheter i undermåliga utredningar, allt för många enskilda ärenden där barn farit illa i sina placeringsmiljöer, allt för mycket psykologiskt svammel och godtyckligt beslutsförfarande i socialtjänstutredningar som inte passerar vetenskapliga kriterier eller bottnar i väl beprövad erfarenhet under de senaste årens uppmärksammade skandaler för att de skall kunna avfärdas som enskilda undantag.

Det är här på sin plats att skriva ut Barnkonventionens artikel 16 i klartext:

Barnkonventionen Artikel 16:

1. Inget barn får utsättas för godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv, sitt hem eller sin korrespondens och inte heller för olagliga angrepp på sin heder och sitt anseende.
2. Barnet har rätt till lagens skydd mot sådana ingripanden eller angrepp.

Hur länge ska politikerna blunda?

Det finns också anledning och tro att mörkertalet varit stort då utsatta på grund av rädsla för publicitet varit tyst om missförhållanden och det har funnits och finns vidare en inbyggd skepsis och motvilja hos media att gräva på detta område. Det har inte varit politiskt korrekt av en många gånger allt för systemtillvänd journalistkår

att ge sig på detta idealiserade område i vårt "stolta folkhem". För politiker har det inte heller varit speciellt intressant eller attraktivt att intressera sig för den grupp som denna samhällsfråga berör. Det har i praktiken varit en krass och cynisk inställning. Det har helt enkelt varit för politiskt riskabelt och denna grupp har hittills haft alltför svag röst för att det skall vara partipolitiskt taktiskt att engagera sig för denna som man ansett vara en "svag grupp" jämfört med att kränga politiska löften åt betydligt röststarkare grupper. Detta håller på att ändras. Allt fler i de breda folklagren börjar prata klarspråk om folkhemmets avigsidor. Allt fler drabbade träder fram ur sina stigman och berättar sina historier. Hur länge skall politikerna blunda för detta?

"Barnets bästa"

När sociala ärenden blir ifrågasatta måste ansvariga tjänstemän (och socialnämndspolitiker) vidare lära sig att kunna presentera vilka sakliga grunder som besluten vilar på, så att vanliga människor förstår. Detta moment måste in redan under utbildningen på socialhögskolorna. Det duger inte att bara mekaniskt rabbla paradfloskler som t.ex. "för barnets bästa" och andra intetsägande fraser. Det kan också vara så att det inte finns några sakliga grunder för de ifrågasatta ingripandena – vilket är uppenbart i flera fall. Då är det inte alls konstigt att tjänstemännen (och socialnämndspolitiker) blir ifrågasatta när de försöker försvara besluten. Det borde ingå i utbildningen att påpeka att man då skall bekräfta misstag och lära sig medge fel och ta konsekvenserna av detta. Tyvärr är det ett signum för svensk social tjänst att aldrig medge fel och brister i utredningar och handlägningsförfaranden. Förnekandet av uppenbara fel och brister drivs ibland "in absurdum". Detta gagnar ingen, förutom de som profiterar på systemen. Det förhindrar också att man kommer till rätta med missförhållanden. Om förnekandet av fel och brister har varit ett signum för socialtjänsten så är passivitet att ta i

missförhållanden ett signum för Socialstyrelsen, landets ledande myndighet på området.

I mars 2005 sände TV4s dokumentärredaktion "Kalla Fakta" ett uppmärksammat programavsnitt som granskade institutionsvården för barn- och unga där allvarliga brister avslöjades. Vid intervjuer med sakkunniga tjänstemän på Socialstyrelsen framkommer det att de till exempel inte har en aning om antalet HVB-hem (hem för vård och boende), kompetensnivån på hemmen med avseende på utbildning och metoder, kontrollrutiner av hemmen, och så vidare. Socialstyrelsen försvarar sig med att man inte har ett uttalat nationellt uppdrag för detta. Tanken att detta ansvar, även om ett exakt uppdrag inte specificerats, så att säga implicit skall inbegripa myndighetsrollen och myndighetens ansvarsområde verkar inte finnas i föreställningen hos Socialstyrelsens ledning. Det minimum av intellektuell och självständig ansträngning som detta skulle erfordra, tycker man inte att man skall ta på sig. Man kan ju fråga sig vad reaktionen hade blivit om till exempel Luftfartsverket hade argumenterat på liknande sätt rörande skötseln och kontrollen av landets flygplatser eller flygtrafikövervakningen i övrigt? Även här är Barnkonventionen tydlig enligt vad som föreskrivs i artikel 25 om statens skyldighet att bedriva översyn och kontroll för barn som omhändertas av myndigheter. En skyldighet som svenska staten i det stora hela struntat i att efterleva

Barnkonventionen Artikel 25:

Konventionsstaterna erkänner rätten för ett barn som har omhändertagits av behöriga myndigheter för omvårdnad, skydd eller behandling av sin fysiska eller psykiska hälsa till regelbunden översyn av den behandling som barnet får och alla andra omständigheter rörande barnets omhändertagande.

Privata lyckasökare

Nåväl, om detta nu har varit Socialstyrelsens inställning så blir ju följdfrågan – Varför har dom inte fått detta uttryckliga nationella uppdrag? Ja, det är en fråga att besvaras av ansvariga politiker. Att institutionsvården för barn och ungdomar och omhändertagandeverksamheten som helhet varit ett trask och geschäft där allsköns privata lyckasökare härbärgerar, och inte ovanligt tjänat grova pengar, har varit känt sen länge och påtalats åtskilliga gånger från även mycket kompetent och kunnigt håll.

Ändå har inget konkret hänt som ändrat på detta. Denna verksamhet kan dessutom i sina avarter inte annat än att beskrivas som en ekonomisk exploatering av barn, och en sådan exploatering skall barn ha en lagfäst rättighet att skyddas mot, inte minst är skyddet befäst i barnkonventionens artikel 32:

Artikel 32

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till skydd mot ekonomiskt utnyttjande och mot att utföra arbete som kan vara skadligt eller hindra barnets utbildning eller äventyra barnets hälsa eller fysiska, psykiska, andliga, moraliska eller sociala utveckling.
2. Konventionsstaterna skall vidta lagstiftningsadministrativa och sociala åtgärder samt åtgärder i upplysningssyfte för att säkerställa genomförandet av denna artikel...

Man måste dock här också i rimlighetens och ärlighetens namn påpeka att det finns större eller mindre öar av seriös verksamhet i träsket. Men ett träsk är det, och det behöver inte bara bottendraggas utan även grundligt dräneras.

Över 10 miljarder i årskostnader!

Vad kostar då träsket skattebetalarna? Trenden är kraftigt stigande sen flera år tillbaka och år 2003 översteg samhällskostnaderna för insatser till barn och ungdomar för första gången 10 miljarder kronor per år, närmare bestämt 10,6 miljarder kronor, enligt Socialstyrelsens och SCBs (Statistiska Centralbyrån) sammanställning *Jämförelsetal för Socialtjänsten år 2003*. Samhällets kostnadsökning från året innan var, som ett exempel på de ökande kostnaderna, hela 800 miljoner kronor. Av dessa totalt 10,6 miljarder kronor utgör kostnader för "Institutionsvård/familjehemsvård" cirka 7,6 miljarder kronor och fördelar sig mellan Institutionsvård (kostnad cirka 4,6 miljarder) till exempel HVB-hem (Hem för Vård och Boende) och familjehemsvård (kostnad cirka 3 miljarder).

De resterande cirka 3 miljarder kr är kostnader att hänföra till olika former av "öppna insatser" till exempel kontaktfamiljer, kontaktpersoner, stödfamiljer, strukturerade öppenvårdsprogram och annan liknande verksamhet samt olika former av allmän dagverksamhet.

Den övervägande delen av denna enorma

summa består alltså huvudsakligen av arvoden och ersättningar till, främst HVB-hem och fosterhem, varav de flesta är privata aktörer. Den genomsnittliga ersättnings- och arvodesnivån är för varje dygn per barn/ungdom i HVB-hem cirka 3.500 kr och till familjehem cirka 800 kr. Vid flera och långvariga placeringar börjar det snabbt bli mycket stora pengar det rör sig om. Förutom de rent mänskliga och moraliska aspekterna av detta samhällsproblem som omtalats ovan så är det naturligtvis också ett enormt stort slöseri med allmänna skattemedel.

Barnhemsbarn kräver upprättelse

I ett av radioprogrammet Barnens inslag i slutet av år 2003 träder några före detta barnhemsbarn fram och beskriver helvetet de genomlidit på barnhem och kräver upprättelse från staten för kränkningarna och övergreppen. I samma program intervjuades även socialtjänstminister Morgan Johansson och han beklagade naturligtvis det inträffade men menade att det tillhör historien. "Det har ju hänt en hel del på området" – yttrade han då, och menade att det nu i allt det väsentliga har allt blivit mycket bättre. Nja! Hur är det med den saken egentligen och vilken värld refererar Morgan Johansson till när han påstod detta? Den officiella ljusa bilden, - eller en inte fullt lika ljus bild beskriven av många brukare som, milt uttryckt, har en mörkare version? Många upplever vidare genom egna erfarenheter, men också via myndigheternas och institutionernas eget agerande och resonemang att staten kan handla likadant idag som de gjorde på femtio- sextio- och sjuttiotalen. Men en avgörande skillnad är att myndigheters retorik och framställningar har förfinats. Att det inte förekommit och förekommer missförhållanden, ja till och med övergrepp i institutioner och fosterhem mer än som extrema undantag, som det hävdas av vissa skönskrivare, kan man nog ifrågasätta. När så sker uppmärksammas det bara inte i media på samma sätt som i andra länder. Det har däremot skrivits flera böcker och på internet publicerats åtskilliga redogörelser om detta som ministern borde läsa. Jag kommer inte att räkna upp sådana här utan det blir en hemuppgift för Morgan Johansson att själv via intresse- och människorättsföreningar finna rätt på. Dock får man säga att Morgan Johansson möjligen tagit intryck av de sista årens allt

mer besvärande avslöjanden av allvarliga missförhållanden och i en intervju nyligen (mars 2005) i TV 4s samhällsprogram "Kalla Fakta" var han något mer avvaktande och undvek att beskriva rådande tillstånd i överdrivet positiva ordalag efter den senaste uppdagade barnavårdsskandalen. Där framkom det att kontrollen av institutioner inom "barnavårds" området i stort sett är obefintlig och att många privata aktörer levererar rena kvacksalvar- och flummetoder i sin så kallade "samhällsvård" samtidigt som man har en lukrativ intäkt av skattemedel.

Maktmissbruk

Det är nödvändigt att studera den sociala ingenjörskonsten och tränga in i den bakomliggande politiken, doktrinerna och ideologin mycket noggrant. Det är tyvärr ingen munter bild som visar sig. Frågor om mänskliga rättigheter berör och behöver uppmärksammas och försvaras inte bara i tredje världens diktaturer. Det är också i högsta grad en angelägenhet rörande oss själva och vårt eget samhälle. Det berör medmänniskor runt omkring oss, i vår ab-

Fortsättning från sidan 2

Eric Brodins séjour som professor blev ganska kort. Redan efter åtta år fick han lämna the Lundy Chair, sedan donator bestämt att ändra kriterierna för professuren. Eric Brodin var, trots sitt medlemskap i Mont Pelerin Society, främst statsvetare, inte ekonom. Och den akademiska klassen på hans arbeten i ekonomi svarade inte upp mot klassen på hans briljanta politiska analyser.

Eric Brodin skrev i samaband med sin andra emigration från Sverige en artikel i den venezolanska tidningen *El Diario de Caracas* med titeln "Därför lämnade jag Sverige". Trots att Eric Brodin var mångårig Contra-medarbetare publicerades artikeln aldrig i Sverige. Vi vill så här efter hans död hedra hans minne genom att återge artikeln på svenska:

"Jag lämnar Sverige för att vara fri att välja det arbete jag vill utan att tillhöra någon fackförening (som tar ut en medlemsavgift som delvis går till ett parti som jag inte har några som helst sympatier för).

"Jag lämnar Sverige för att det är ett land som på ett konkret sätt förnekar mig frukterna av mitt arbete, där merparten av min blygsamma lön tas ut i skatter. Ett land där skatter och arbetsgivaravgifter tar mellan 40 och 70 procent av min lön och

Samhällets styvbarn

Föreningen Samhällets styvbarns verksamhet skall slå vakt om grundläggande mänskliga rättigheter och om alla människors lika värde. Föreningens målsättning och verksamhet skall präglas av principer och andemeningar i nedanstående internationella deklARATIONER och konventioner om mänskliga rättigheter:

- FN:s Deklaration om de mänskliga rättigheterna
- Europakonventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna
- FN:s Barnkonvention

Föreningens Samhällets Styvbarns

solueta närhet. Det medborgerliga engagemanget behöver stärkas och det räcker inte att bara utnyttja sin rösträtt vid valdagen. Det borde vara i allas intresse att sätta ner foten och protestera mot missförhållanden, makt- och myndighetsmissbruk. Författa-

där 22,5 procent av mina inköp dessutom belastas med mervärdesskatt. Sammanlagt togs två tredjedelar av mina inkomster i skatt till en offentlig sektor som genom sin överdrivna storlek försörjde de icke arbetande klasserna.

"Jag lämnar Sverige för att landet inte bara förnekar mig frukterna av mina föräldrars arbete utan också rätten att ge mina barn mina egna ägodelar, utan att drabbas av förödande arvsskatter.

"Jag lämnar Sverige för att det är ett land där äganderätten i alla avseenden begränsas och uttunnas, där alla människor som har särskilda tillgångar drabbas av den statliga propagandan mot egendom.

"Jag lämnar Sverige för att det är ett land där det visserligen finns en formell mötes- och yttrandefrihet, men där staten har den totala kontrollen över radio och TV. Ett land där det inte finns möjligheter att försvara oppositionella åsikter, utan där, med få undantag, tidningarna får statligt stöd med alla de följder ett sådant har.

"Jag lämnar Sverige för att jag söker rätten för mig och mina barn att få rätten till utbildning, och i Sverige går 99,7 procent av skoleleverna i offentligt drivna skolor, där "skolaktivister" inte sällan ägnar sig åt socialistisk indoktrinering av barnen, och där de med motsatt uppfattning hindras att

verksamhetsområden är:

- Föreningen skall verka som en stödförening för nuvarande och tidigare barnhems- och fosterhemsbarn och andra närstående berörda
- Föreningen skall verka för upprättelse åt barn vuxna eller familjer (eller numera vuxna) som tidigare felbehandlats eller vanvårdats i Svenska barnhem, fosterhem och institutioner eller rönt felaktig behandling vid kontakter i myndigheter på området.
- Föreningen skall genom opinion och informations-spridning uppmärksamma systemfel och missförhållanden rörande samhälls-ingripanden mot barn och familjer

ren Wilhelm Moberg hade ett synsätt som borde tjäna som föredöme. Han menade att samhällsdebatten är alldeles för viktig att hanteras och drivas av några få politiker och proffstyckare. Detta skall främst vanliga medborgare göra.

framför sin inställning, eftersom statens absoluta maktanspråk ska främjas. Skolan måste vara ett redskap för att omforma barnen till kuggar i den socialistiska statens kuggjul och där goda prestationer ses som illojalitet mot det socialistiska kollektivet.

"Jag lämnar Sverige för att jag vill kunna välja min egen läkare och tandläkare, för att jag vill att mina barn ska vara mina och inte statens. Jag vill ha rätten att utbilda mina barn efter mina egna etiska och religiösa övertygelser. Jag vill inte bo i ett samhälle där en fjortonåring kan göra abort utan sina föräldrars vetskap eller tillåtelse.

"Jag lämnar Sverige för att en tredjedel av arbetskraften är anställd av det offentliga, för att komma bort från ett politiserat samhälle som bygger på socialistiskt tvång och där lagar och domare tjänar ideologiska syften.

"Slutligen. Jag lämnar Sverige för att jag vill upprätthålla min personliga värdighet utan att vara tvungen att binda mig till en Leviatan-stat, till ett kollektiverat mod eller ett totalitärt 1984.

"Allt detta gjorde att jag lämnar min fäders sköna land, och lämnar det i händerna på ett perverterat samhälles socialistiska lögnare."

C G Holm

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C G Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är en sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Politisk korrekthet regerar

Samhället tycks flöda över alltmer av galopperande politisk korrekthet i olika former. Några parodiska exempel:

"Homosexskandal skakar HV 71", utropade en rubrik i *Expressen* den 7/4. Bakgrunden var att elitserielaget i ishockey, HV 71 från Jönköping, sponsrades av företaget Moreau Communication som uppges ha bidragit till att utveckla webbsidan www.homosexuellt.com vilken är starkt kritisk till en homosexuell livsstil.

De stenhårda reglerna för den som vill uttrycka sin mening i det allt snålare debattklimatet stadgar som bekant att ingen som helst kritik får yppas avseende homosexualitet. Då väntar domar i rättssalar och gatlopp i massmedia. Följden blev att HV 71 omgående avbröt allt samarbete med Moreau Communication.

Ett exempel på galopperande politisk korrekthet från ett annat samhällsfält gäller en polisefterlysning avseende "en person med turkiskt utseende, en eventuell chilennare och en eventuell arab". En taxichaufför med turkiskt ursprung blev upprörd och

anmälde det aktuella ordvalet till diskrimineringsombudsmannen (DO). I potten låg även en anmälan för "hets mot folkgrupp". "Jag vet inte om det var medvetet gjort, men det finns en strukturell främlingsfientlighet i det här landet", citeras en representant för Turkiska riksförbundet i tidningen *Stockholm City* 12/4.

Vad som hänt är att polisen i en pressad situation som krävde snabbt agerande försökt få ut en signalement på utländska personer. Vad skulle man ha sagt i stället för de citerade, förgräpliga orden? Svartmuskigt utseende? Icke-svenskt utseende? Knappast – man hade troligen blivit anmäld i alla fall av politiskt korrekta petimätrar som sitter med penna och anteckningsblock i högsta hugg.

Ytterligare ett fall av eklatant politisk korrekthet gäller Centrum mot rasisms DO-anmälan mot GBs reklam för glassen Nogger med lakritsöverdrag. En representant för Centrum mot rasism talar om "rasistiska strukturer som finns i det svenska samhället". I samband med de upphetsade påhoppet mot GB nämndes bland annat att det var lätt att blanda ihop "Nogger" med ordet "nigger" och att glassens namn – Nogger Black – tyder på rasism.

Helt klart är att organisationen Centrum mot rasism har svårt att hitta vettiga verksamhetsformer.

Gatans parlament agerar

Vänsterungdomar har hittat på ett nytt sätt att föra ut sina politiska ideal: personer med "högerutseende" misshandlas. Detta rapporteras av tidningen *Mitt i Södermalm* den 12/4. Vad som av tidningen beskrevs som "stora gäng med maskerade aktivister" attackerade under en helg "till synes provocerat" vid Gamla stan, Slussen och Centralstationen i Stockholm personer som, enligt polisen, kan "uppfattas som högermänniskor". De attackerade personerna fick inhösta slag med batonger och knytnävar samt flaskor krossade mot huvudet eller "en påse med sten slängd i huvudet".

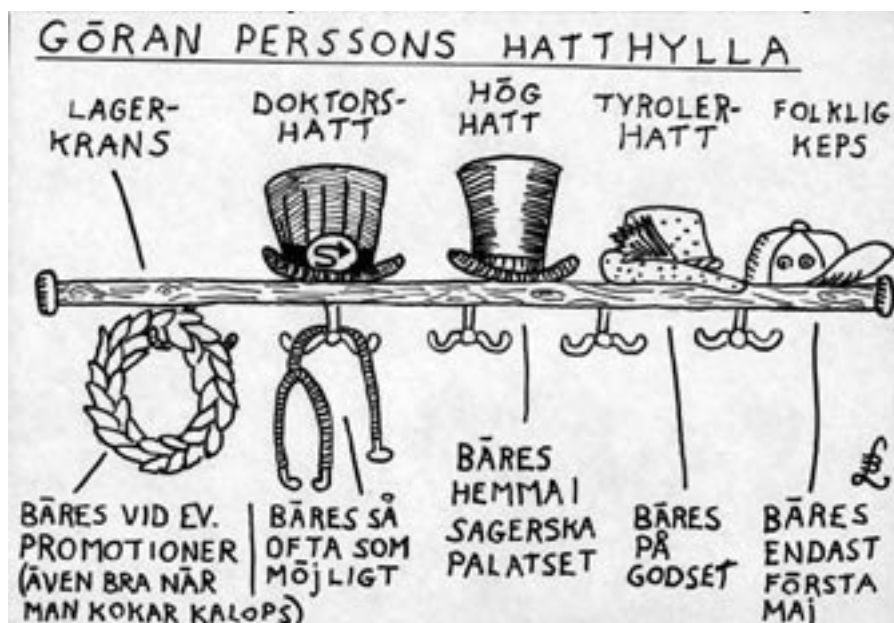
Så kan "gatans parlament" tydligen agera numera.

Kungen allt populärare

Konung Carl XVI Gustafs mogna och stringenta agerande i samband med tsunamikatastrofen – i samband varmed kungen bland annat höll ett inkännande och känsloladdat tal i Stockholms stadhus samt även tillsammans med drottning Silvia gjorde ett besök på katastrofplatsen – har enligt opinionsmätningarna tillförskaffat kungahuset och monarken personligen ett kraftigt stöd bland allmänheten. Kungen är i dag en väsentligt populärare gestalt i folkdjupet än exempelvis statsminister Göran Persson (s). Detta har inte lämnat ledande socialdemokrater någon ro, vilket illustreras av parisekreterare Marita Ulvskogs angrepp på konungen för dennes förmenta kritik av (s)-regeringen i samband med katastrofen i Asien.

Riksdagsman Henrik S. Järrel (s) har i anledning härav följande att säga om Ulvskogs agerande i en artikel i tidskriften *Royalisten* (1/2005), organ för Royalistiska föreningen: "De beskyllningar som nu senast partisekreteraren Marita Ulvskog (s) riktat mot kungen är fullkomligt groteska i sin nojiga vantolkning och vittnar bara om ett alltmer desperat och frustrerat socialdemokratiskt ledargarnityr. Inte nog med att kungen hade rätt i sak; hans ord föll också i rättan tid... Att, som kungen, konstatera att en attityd av passivitet i vårt samhälle kan få en förlamande och försenande verkan vid en omfattande humanitär katastrofsituation, som kräver akuta insatser, är knappast politiskt utan snarare ett uttryck för medmänsklighet och empati."

Samtidigt som stödet för konungen

och hans hus alltså bevisligen ökar bland svenska folket, tycks våra vanligaste republikaner bli allt högljuddare enligt den blott alltför vanliga principen: "Svag argumentering – höj rösten".

Samhällsupplösaren Skugge

Tidskriften *Den Svenska Marknaden* (DSM) är väl mest bekant för att varje år presentera en väl genomarbetad lista över våra viktigaste opinionsbildare. På sistone har man också börjat utse landets "ledande samhällsupplösare". DSM har tidigare utsett Anders Gerdin, *Aftonbladet*, Otto Sjöberg, *Expressen* samt Christina Jutterström, *SvT* att ingå i denna tvivelaktiga skara personer. I DSM nummer 3 2005 kompletteras listan med *Expressens* feministiska krönikör Linda Skugga, vilken *Contra* tidigare uppmärksammat i en analyserande artikel om *Expressens* innehåll (6/2004).

DSM anger fyra huvudpunkter som utmärker mediala samhällsupplösare: 1) Sexuell promiskuitet, 2) Superi & knarkande, 3) Husockupation, 4) Profanering & civil olydnad. "Linda Skugga... framstår i allt väsentligt som en exponent för detta nya stadium i den fortgående samhällsupplösningen", motiverar DSM sitt val.

Flyktningmottagning stort fiasko

Kommunerna ordnar "introduktion" för flyktingar, så att de lättare ska ta sig in i det svenska samhället och till exempel få arbete. En utvärdering av programmet, som gjorts av Integrationsverket, visar att de personer som har genomgått introduktionen i lägre utsträckning får arbete än andra invandrare. Två och ett halvt år efter att flyktingar fått uppehållstillstånd har bara 18 procent av dem som gått igenom det kommunala introduktionsprogrammet fått arbete, medan över 40 procent av andra invandrare fått arbete. Det kommunala introduktionsprogrammets omfattning varierar, men det kan pågå i upp till två år.

(Integrationsverket)

Politiker utan partibeteckning

Ibland läser Du om politiker som begått brott eller på annat sätt betett sig klandervärt. Om det inte är någon som är rikskänd brukar medias rapportering vara anonym, det vill säga man berättar att det är en politiker, men namnger inte vederbörande. För den som kan sin kommunalpolitik brukar det dock vara en smal sak att identifiera

vem den aktuella personen är. Ibland gör tidningarna det ännu enklare, genom att ange partibeteckning. Men partibeteckningen brukar hållas tillbaka om det är miljöpartister eller vänsterpartister. Så var det med en miljöpartistisk (manlig) politiker som ertappades för sexuella övergrepp mot unga pojkar i Stockholm (den rättsliga prövningen är inte klar, men mannen har lämnat sina politiska uppdrag och bevisningen ska vara helt vattentät). Så var det också med en annan miljöpartist, i Helsingborg, som dömdes för sexuellt utnyttjande av underårig, sexuellt ofredande och barnporrbrott. Till saken hör att mannen arbetade som barnskötare, ett mycket känsligt yrke med tanke på brottsbilden. Ingen partibeteckning i media. När däremot en kristdemokratisk kommunalpolitiker blir dömd för barnporrbrott (alltså bara ett av de tre brott som gällde miljöpartisten och det minst grova av dennes tre brott) så innehåller referaten genast partibeteckning. Samma försiktiga behandling som miljöpartisterna får brukar vänsterpartister kunna räkna med. (Världen idag)

Kubas dissidenter

EU har under åtskilliga år som en protest mot diktaturen på Kuba bjudit in kubanska demokratiaktivister till mottagningarna på ambassaderna i Havanna. Det är åtta EU-länder som har ambassader i Havanna. Ett av länderna är Sverige. När Spanien fick en ny vänsterregering (den som al-Qaida fixade genom att spränga ihjäl 200 spanjorer i Madrid tre dagar innan det senaste valet) började den genast arbeta för en ändrad EU-policy, trots att förtrycket av de olikänkade snarast hårdnat. Spanjorerna fick som de ville och Sverige ändrade också snabbt policy, så nu kommer inga dissidenter längre till ambassaden i Havanna.

Gigantiskt integritetskränkande register planeras inom EU

Alla data- och teleoperatörer inom EU ska tvingas lagra information om all trafik de förmedlar. Det är polismyndigheterna som anser att man kan ha användning för ett komplett register över alla samtal och mejl som medborgarna skickar, liksom över vilka hemsidor de besöker. Informationen ska sparas i tre år. Kostnaderna blir naturligtvis mycket stora. Och risken för integritetskränkningar stor. Vi har gång på gång sett hur uppgifter från till exempel telefonavlyssning läckt ut.

Men nu skulle informationsmängden bli gigantisk och dessutom täcka in i stort sett alla medborgares kommunikation. Det kan noteras att man inte försöker skapa något register över alla brev som skickas, vilket väl beror på att Posten i de flesta länderna är ett statligt monopol, medan telekommunikationerna (åtminstone de mobila) är utsatta för konkurrens.

Redan tidigare har svenska staten tvingat de svenska mobiloperatörerna att bygga om sina nät för att möjliggöra avlyssning. Notan betalas inte – som sig bör för polisarbete – av skattebetalarna, utan av mobiltelefonabbonenterna.

Den som vill komma åt sin fiende ska nu lämpligen bryta sig in hos honom/henne, surfa runt på lite barnporrsajter och sedan gå till polisen. Utsikterna för skurkar förbättras avsevärt. Allt på medborgarnas bekostnad.

Pådrivande för det nya Storebrorsprojektet är Sverige, Storbritannien, Irland och Frankrike.

Privatvård billigare

Västra Götalands län har nyligen gjort en utvärdering av vårdkostnaderna, kopplat till hur vården organiseras. Västra Götaland är som alla landsting utom ett (Halland) styrt av en vänsterkoalition. Rapporten jämförde fem offentligt ägda vårdcentraler med fyra privatägda. Landstinget står för kostnaderna även vid besök på de privata vårdcentralerna. Kostnaderna för ett besök på de offentliga vårdcentralerna var i genomsnitt 2.890 kronor, medan de privata klarade sig med 1.482. De offentliga vårdcentralerna hade betydligt mer kringpersonal (dvs proportionellt sett färre läkare och sjuksköterskor). Men den stora kringpersonalen innebar inte att de offentliga vårdcentralerna kunde behandla fler patienter per läkare.

Rapporten kunde också konstatera att av de nio undersökta vårdcentralerna var det tre privata som hade den största "marknadstäckningen", dvs hur stor andel av befolkningen i området som använde vårdcentralen för att täcka sitt behov av läkarvård. I den sämsta offentliga vårdcentralen klarades bara 17 procent av lokalbefolkningens behov av läkarvård av på vårdcentralen, medan det på den bästa privata vårdcentralen var hela 41 procent.

Samtliga undersökta vårdcentraler var belägna i Göteborgs förorter.

UTLANDS-NYTT

Condi versus Hillary?

Redan nu spekuleras det om vilka som kommer att ställa upp som huvudkandidater i presidentvalet i USA 2008. Tidskriften *NewsMax* (januari 2005) tillåter sig gissningen att kampen skulle kunna komma att stå mellan demokraten Hillary Rodham Clinton och republikanen Condoleezza Rice, den förra senator, den senare USAs utrikesminister.

Analytikern Dick Morris menar att endast Hillary själv kan hindra henne från att bli demokraternas presidentkandidat 2008, under det att Condi Rice ensam bland republikaner, enligt Morris, kan besegra Rodham Clinton. "Valet 2008", skriver Dick Morris, "kan visa sig bli mer explosivt i fråga om pengar, smutskastning, valdeltagande och passion än det mest eldfångda val som förekommit i modern tid, valet 2004."

Den rutinerade politiske analytikern Dick Morris är övertygad om att Hillary Rodham Clinton kommer att göra slag i saken och göra ett allvarligt försök att nå Vita huset 2008. Han anser också att det är fullt möjligt att tänka sig att republikanerna, liksom Tories i Storbritannien gjorde 1975 (Margaret Thatcher), utser en kvinnlig frontfigur om tre år. "Condoleezza Rice är Amerikas Thatcher", menar Morris. Liksom "Järnlady" – som för övrigt fyller 80 den 13 oktober i år –

Condi en hängiven förkämpe för frihet och demokrati runt om i världen. Hon ser som sin främsta uppgift att beskydda USA och dess intressen i en farofylld omvärld och skulle som president sitta inne med de mest betydande internationella kunskaperna någon amerikansk president sedan Eisenhower varit i besittning av.

Om Condi Rice kan det vidare sägas hon är en övertygad social konservativ, frihandelsförespråkare och kristen. Från sin uppväxt i Alabama anslöt hon sig till ideal som traditionellt omhuldas av det republikanska partiet (GOP) och omsatte dessa i en ytterligt framgångsrik, akademisk karriär. Som svart, kvinna och konservativ har hon sannerligen fått slå sig fram i karriären. Det som gör Condi Rice till en effektiv kandidat mot Hillary Clinton, om denna nu skulle bli nominerad för demokraterna, menar Morris, är att hon har stora möjligheter att vinna bifall bland kvinnor, svarta och hispanier. Å andra sidan har Rice aldrig tidigare innehaft något valt ämbete eller utvecklat några detaljerade åsikter i inrikespolitiska frågor. Samtliga presidentkandidater efter Andra världskriget har varit vicepresident, senatorer eller guvernörer – utom Dwight D. Eisenhower som några år innan sin kandidatur hade vunnit Andra världskriget åt USA. Samtliga valda presidenter – med undantag för Eisenhower och John F. Kennedy – har

varit vicepresidenter eller guvernörer. Rice har också bestämt förnekat, att hon ämnar kandidera.

Andra tänkbare kandidater bland republikanerna är senator John McCain, förre New York-borgmästaren Rudy Giuliani och guvernör Arnold Schwarzenegger (om den sistnämnde skall kunna ställa upp måste grundlagen, som tillåter endast personer födda i USA att vara president, först ändras). När det gäller tänkbare demokratiska medtävlare till Hillary kan man tänka sig att John Kerry eller Joe Lieberman gör ett nytt försök, liksom även Kerrys val av vicepresident-kandidat, John Edwards, kan tänkas ställa upp.

Konflikten om Japan

Japans agerande före och under Andra världskriget fortsätter, 60 år efter krigsslutet, att röra upp känslostormar i Ostasien. Det är vissa passager i japanska läroböcker som på sistone retat upp främst kineser, men även koreaner. Ledande japanska politiker har visserligen vid en mångfald tillfällen bett om ursäkt för det japanska krigsagerandet, men det tycks inte ha hjälpt mycket. I Peking gick främst unga kineser bärsärkagång och förstörde egendom med japansk anknytning, och liknande scener utspelades i Sydkoreas huvudstad Seoul.

I Sydkorea pågår sedan många år en, stundom ganska upphetsad, diskussion om att Japan på ett betydligt mer eftertryckligt sätt än tidigare måste ta avstånd från sitt koloniala förflutna. President Roh Moo-hyun uppmanade exempelvis i ett tal i den sydkoreanska nationalförsamlingen i början av mars i år Japan att på en rad områden vidta åtgärder i syfte att göra upp räkningen med sitt brutala agerande i förfluten tid. Bland sådana åtgärder märks kompensation till offer för detta agerande. President Roh, vars tal hölls i anslutning till 86-årsjubileet av den koreanska självständighetsrörelsens grundande den 1 mars 1919, citerades bland annat:

"Efter att ha uppdagat sanningen om det förflutna, bör (Japan) ärligen be om ursäkt och, vid behov, kompensera, för att därefter försona. Detta är den allmängiltiga vägen för att klargöra historiska frågor."

Roh gav därmed ett starkt budskap till Japan, bland annat därför att det var första gången den sydkoreanske presidenten offentligen berörde frågan om ersättning till krigsoffren. Han krävde dock inte någon direkt kompensation från japansk sida utan tog snarare upp hur likartade frågor bör

tas upp principiellt. ”Jag kommer inte att göra den gångna historien till en diplomatisk fråga”, sa Roh bland annat enligt den engelskspråkiga tidskriften *Korea Now* (5 mars 2005).

Det finns i själva verket en rad konflikter som pågår mellan Sydkorea och Japan sedan årtal tillbaka. En av de viktigaste rör ön Dokdo (på japanska Takeshima), med anslutande skär, i Japanska havet (Östhavet), vilken såväl Japan som Korea gör anspråk på. Ön har knappt 1000 invånare, av vilka 43 arbetar som sjöpolis. Dokdo, som är Sydkoreas östligaste ö, utsågs 1982 av den koreanska regeringen till naturminnesmärke på grund av sin geologiska och ekologiska betydelse. Vattnen nära ön är mycket fiskrika.

George F. Kennan till minne

Den berömda amerikanske statsvetaren George Frost Kennan, född 1904, har avlidit i den minst sagt höga åldern av 101 år. Kennan skrev under sin långa karriär som diplomat och statsvetare en lång rad böcker, men det var för två aktstycken han producerade i sin relativa ungdom på 1940-talet han blev världsberömd: ”Det långa telegrammet” 1946 samt uppsatsen ”The Sources of Soviet Conduct” i tidskriften *Foreign Affairs* 1947.

När Kennan författade texten till ”Det långa telegrammet” om 8000 ord 1946 var han en 42-årig ambassadtjänsteman vid USAs beskickning i Moskva. Här beskrev han för den amerikanska Truman-administrationens räkning det internationella läget utifrån Sovjetunionens perspektiv. Kennan drog, kort sammanfattat, slutsatsen att Moskva upplevde ett betydande hot från den kapitalistiska världen och att man därför ansåg sig nödgad att stärka sina och sina allierades positioner och utnyttja den kapitalistiska världens svagheter. ”Kommunismen är”, menade Kennan, ”som en elakartad parasit som livnar sig endast på infekterad vävnad.”

I uppsatsen i *Foreign Affairs* utvecklade George F. Kennan synpunkter som kom att ligga till grund för den amerikanska utrikespolitik som kom att präglade det Kalla kriget från och med Truman – fram till Reagan-regeringarna: *the Doctrine of Containment* (Inneslutandets doktrin). Kennan berörde i sin uppsats endast den politiska och andliga aspekten av hur sovjetväldet och kommunismen lämpligen skulle ”inneslutas”, ej militära frågor. Han blev därför besviken när Truman-adminis-

trationen omvandlade hans doktrin till en militärstrategi uppknuten kring militära allianser. Han lämnade därför statlig tjänst för att ägna sig åt sin akademiska karriär som statsvetare; 1956-74 var han professor vid Princetonuniversitetet och därefter professor emeritus.

George F. Kennan var emellertid ambassadör i Moskva i sex månader 1952 innan han blev utkastad av ryssarna för sin Stalin-kritiska hållning. 1961-63 var han även USAs ambassadör (under Kennedys regeringstid) i Belgrad i dåvarande Jugoslavien. Kennan fortsatte att skriva insiktsfulla publikationer till långt över 90 års ålder. Med tiden blev den av Kennan myntade inneslutningspolitiken föråldrad. Det var Ronald Reagan och hans nära medarbetare som insåg att kommunismen icke blott skulle inneslutas utan fastmer besegras.

Ställningen som en av det Kalla krigets mest framträdande och insiktsfulla arkitekter kan dock ingen ta ifrån George Frost Kennan. (George F. Kennan behandlades i *Contra* 3/2003 under vinjetten ”Kalla krigets hjältar”).

Den feministiska vreden

Lawrence Summers, universitetsdirektör för Harvard University i USA, har framkallat vrede bland radikala feminister. Han tog sig friheten att i ett tal spekulera i att medfödda skillnader mellan könen kan vara en orsak till att det finns färre kvinnor än män på de högsta nivåerna inom matematik och naturvetenskap. Detta går stick i stäv med den av feminismen omhuldade teorin, att alla könsskillnader är sociala konstruktioner frambringade av det så kallade patriarkatet. Den som ifrågasätter denna teori får räkna med betydande svårigheter.

Många som var närvarande när Summers höll sitt tal, vilket skedde under en konferens ordnad av the National Bureau of Economic Research, fann talet nyanserat och tankeväckande. Så icke ett fåtal feministiskt disponerade personer, vilka tog djup anstöt. En feministisk forskare vid Massachusetts Institute of Technology (MIT) uppgav exempelvis att hon kände sig såväl illamående som upprörd till följd av Lawrence Summers tal och stormade ut ur föreläsningssalen. Andra negativa reaktioner följde.

Summers ”misstag” var att han trodde det skulle vara möjligt att i full frihet tala om könsfrågor inför ett kvalificerat audito-

rium. Han trodde fel. Följden blev att han kände sig föranlåten att be om ursäkt för sina förgripliga anmärkningar inte färre än tre gånger. Harvardprofessorn Ruth Wisse har jämfört Summers position med den för en fånge föremål för en skådeprocess i det forna Sovjetunionen. Det är en liknelse som måste förbrylla den som till äventyrs hade för sig, att allt är så högervridet i USA under George W. Bushs presidentskap!

(*National Review*)

Castros dotterdotter blir amerikansk medborgare

Alina ”Mumín” Salgado blev i början av året amerikansk medborgare vid en ceremoni i Miami. Alina är 26 år och dotter till Alina Fernández som flydde sin fars diktatur för tolv år sedan. ”Mumín” blev kvar på Kuba, men hennes mamma väjdade till pappa att hon skulle släppas ut ur landet, vilket nu har skett. Hon bor i Florida.

(*Miami Herald*)

Välstånd och utbildning allt bättre hos USAs negrer

Det har skett dramatiska förbättringar av utbildningsnivån hos USAs negrer. 1980 hade 51 procent gymnasieexamen, 2002 hade siffran ökat till 78,5 procent. 1980 hade 8 procent akademisk examen, 2002 var siffran 17,4 procent. 52 procent av gifta negrer hade en familjeinkomst på över 50.000 dollar och ungefär en fjärdedel hade inkomster över 75.000 dollar.

Särskilt viktigt är att antalet familjer utan familjefäder minskat, dock ännu bara från 50 procent till 43 procent. En omtalad – och av demokraterna kritiserad – välfärdsreform har gått ut på att minska bidragen så att det inte blir lönsamt att skaffa sig barn på barn med nya fäder. Tumskraven på den punkten har tydligen gett effekt.

På sikt kan utvecklingen i USAs negerbefolkning vara negativ för demokraterna, som länge försökt exploatera faktorer som låg utbildning, låga inkomster och splittrade familjer. De har också kunnat ta hem mellan 80 och 90 procent av negrernas röster. Trots att Abraham Lincoln, de amerikanska negrernas genom tiderna mest betydelsefulla president, var republikan.

(*Newsmax*)

Ayn Rand: en seriös filosof

av Filip Björner

Det är i år 100 år sedan som den underbara och gudomliga kvinnan föddes. Ja, alltså Greta Garbo. Just det året, 1905, föddes även en hel del andra världshistoriskt intressanta personer. För sådana föds det ju gott om i stort sett varje år. Så, om *Contra* vore en tidskrift för filmälskare och jag vore en beundrare av Greta Garbo så kanske jag hade blivit tillfrågad om jag vill skriva en jubileumsartikel om henne.

Men som bekant är ju *Contra* en tidskrift vars innehåll fokuserar på sådant som politik, statskonst, opinionsbildning, historia, ideologier och nationalekonomi, samt ibland lite om filosofi också. Därför har jag blivit ombedd att skriva en jubileumsartikel om den underbara kvinnan Ayn Rand, vars filosofi och författarskap jag håller av så högt. Och det är klart att jag vill det.

Problemet är dock att det blir för trivialt att skriva en liten biografi, typ att hon till att börja med hette Alissa "Alice" Zinovievna Rosenbaum (och alltså till exempel. inte Greta Gustavsson), föddes i Ryssland den 2 februari 1905, begravde sitt förflutna där 1926 då hon reste till Amerika, och sedan uppstod på författarhimlens höjder 1943 (då hennes genombrottsroman *The Fountainhead* publicerades) – för allt detta vet ju redan ungefär 95 procent av er som utgör *Contra*'s läsekrets.

Jo, jag antar på allvar att de flesta kunniga *Contra*-läsare redan vet en hel del om Ayn Rands liv och författarskap, samt att många av

er också har läst en eller flera av hennes romaner.

Dessutom har det redan i denna tidskrift skrivits en del rena tyckerier om hennes verk. Och om nu även jag skall addera något till det, så nöjer jag mig med att påpeka att romanfiguren John Galts långa tal i romanen *Atlas Shrugged* är något av det mest hjärnstimulerande som jag någonsin har läst. Men vad säger väl det i sak? Ingenting annat än att det är en sak som vi läsare kan uppleva olika, och bilda oss helt olika åsikter om.

Därför vill jag nu skippa allt som är trivialt, och fokusera på bredden i Ayn Rands filosofiska systembygge. (Nej, jag tänker inte fokusera på djupet, för det ryms inte här. Men bredden, som sagt...).

Författarinnan och filosofen Ayn Rand föddes för hundra år sedan i Sankt Petersburg. Hon flydde från Ryssland efter bolsjevikernas statskupp och blev i USA kapitalismens främsta filosof.

Atlas Shrugged

Ayn Rands viktigaste roman, *Atlas Shrugged*, utkom 1957 och eftersom Rand dog 1982 så levde hon och verkade i 25 år efter det. Det var sedan mycket som skedde under de 25 åren, och jag tänker här nämna några av hennes fackfilosofiska bragder, som visar på bredden i hennes filosofiska systembygge, och som också visar hur ytterst allvarligt hon tog filosofin som sådan. Och för att börja med hennes syn på filosofin som mänsklig drivkraft, så kan vi notera några av inslagen i *Atlas Shrugged*.

Tre av romanens handlingskraftiga hjältar studerar tillsammans vid ett universitet. De två huvudämnen som de alla tre

väljer är fysik och filosofi.

Och vad är den starkaste gemensamma nämnaren mellan dessa två ämnesområden? Jo, enligt Ayn Rands anti-flummiga sätt att se saken, så handlar bägge ämnesområdena om verklighetens natur – varav filosofin är det mest grundläggande av dem.

Det finns även en bifigur i romanen som är filosofilärare, och som fyller en viktig uppgift som de tre studenternas mentor. Den mannen dyker även upp senare i romanen, och visar sig då vara en av de utvalda personer som hela tiden har haft full kännedom om det som är romanens stora intrig.

En annan filosofiprofessor omnämns i boken bara på ett mycket litet hörn. Han är en av dem som råkar omkomma i en tågolycka, och det har han på sätt och vis delvis sig själv att skylla för, i en rent moralisk bemärkelse, trots att han ligger och susar och sover då han med

full fart är på väg in i döden.

Romanens grundintriig är också av filosofisk karaktär, vilket förklaras så tydligt som det är möjligt i det tal som John Galt håller. I det talet framgår hur alla slags filosofier fungerar – enligt Ayn Rands uppfattning – som kulturella huvudfaktorer, som påverkar alla andra mänskliga tankar och göromål.

Filosofihistorisk uppfattning

Att vissa enskilda filosofers tänkande har varit mer banbrytande och haft större inflytande på människans historia än andra, är något som Ayn Rand förklarar och belyser i en lång rad skrifter. I dessa fokuserar hon mycket på tänkare som till exempel Platon, Aristoteles, Thomas Aquino och Immanuel Kant.

I boken *The Ayn Rand Lexikon* (som till större delen sammanställdes av en lärjunge efter hennes död, i enlighet med ett godkännande av henne) kan man därför exempelvis slå upp namn som Kant, Hegel och Nietzsche, medan sådana sekundärtänkare som Karl Marx och Ronald Reagan (sic!) inte finns omnämnda.

Ayn Rand aspirerar själv på att vara och bli en bland de filosofer som efterhand lyckas penetrera många enskilda människors tankar och handlingar. Därför har hon skrivit flera fackfilosofiska böcker, och har åstadkommit essäsamlingar med särskilda filosofi-historicistiska perspektiv. I en av dem, *For The New Intellectual* (1961), visar hon hur mysticism och brutalism går hand i hand genom historien. I en annan bok, *Philosophy: Who Needs It* (som utkom posthumt under hennes dödsår, 1982), talar hon med eftertryck om hur viktig hon anser att filosofin är som drivkraft i all mänsklig historia. Hon hävdar där att vi alla dagligen tänker och agerar utifrån en uppsättning premisser som några få enskilda filosofer har kläckt. Hon beskriver dessa premisser och hon nämner deras olika upphovsmän vid namn. Ja, det handlar givetvis om ett gäng gubbar som levde och funderade fram sina teorier i antiken, medeltiden och närmare vår tid, däribland de redan nämnda...

Ayn Rand är som fackfilosof i sitt esse när hon beskriver goda premisser och/eller kognitiva rön på ett kärnfullt sätt. Det gör hon bäst i de böcker som är striktast i ämneskoncentrationen, men man lär sig också mycket av att läsa hennes angrepp mot irrationella filosofier och deras kon-

kreta yttringar, som exempelvis i boken *The New Left: The Anti-Industrial Revolution* (1971).

De fem grenarna

Filosofin har fem huvudområden, eller ämnesgrenar. Det anser i alla fall vi objektivisterna, som håller med Ayn Rand om detta synsätt, som är en viktig infallsvinkel till hennes egen filosofi, objektivismen. Dessa fem ämnesområden bygger tanke-hierarkiskt på varandra, vilket Ayn Rand gärna demonstrerar i flera olika sammanhang, eftersom det också visar hur starka de filosofiska premisserna rent allmänt är, så som varande drivkrafter hos enskilda individer.

Det första ämnesområdet är metafysiken. Detta begrepp används i sin ursprungliga innebörd av Rand, och är en synonym till ordet ontologi eller termen "läran om verklighetens yttersta natur". Metafysiken är på en och samma gång det mest allomfattande området i filosofin, samt det minsta filosofiska ämnesområde som finns att utforska. Det vill säga metafysikens huvudfrågor är inte så många till antalet. De är sådana som: Existerar existensen? Är allting absolut? Är orsakslagen absolut universell? Etcetera.

Ayn Rand skrev aldrig någon bok enbart om metafysiska frågeställningar. Det behövdes ju inte, just eftersom det är ett så begränsat ämnesområde. Däremot behandlar hon dessa frågeställningar utförligt – gång på gång – inom ramen för flera andra ämnesområden där de metafysiska premisserna har avgörande tillämpningar. Och egentligen har hon avklarat hela ämnesområdet i form av några kärnfulla formuleringar som finns redan i John Galts tal.

Visserligen har hon också närvarat vid och kommenterat föreläsningar inom detta ämne, som har bandats och saluförts som en del av en kurs i hennes filosofi. Detta gjordes under 70-talet av hennes lärjunge Leonard Peikoff, med Ayn Rand som medverkande i de efterföljande frågestunderna.

Enligt Ayn Rand är verkligheten absolut. Hela hennes filosofiska systembygge grundas därför på ett antal axiom, varav det mest kända (och mest fundamentala) är "existensen existerar". Hon har också formulerat termen "existens är identitet", och hon härleder orsakslagen utifrån den allmängiltiga identitetslagen, som i sin

enklaste bemärkelse helt enkelt utsäger att en sak är vad den är, medan orsakslagen är tillägget att saken ifråga därför måste agera/uppträda i enlighet med sin egen natur.

Till detta ämnesområde hör också frågan om det kan finnas någon gud. Ayn Rand är ateist. Hon anser att ingen gud någonsin har existerat, eftersom allt som existerar enbart är sådant som har en specifik identitet.

Kunskapsteorin

Den andra filosofiska grenen är kunskapsteorin. Den hänger starkt ihop med metafysiken, men den är ett vida mer omfattande ämne. Typiska kunskapsteoretiska frågor är: Vad är kunskap? Finns det säker kunskap? Vad är logik? Hur vet man vad man vet? Etcetera.

Här har Ayn Rand skrivit en bok, som enligt min personliga bedömning är hennes viktigaste och allra mest banbrytande fackfilosofiska verk – *Introduction to Objectivist Epistemology* [ITOE]. Den täcker dock inte hela ämnesområdet, och Ayn Rand har därför skrivit en hel del andra skrifter också, som tillsammans täcker kunskapsteoriens alla huvudfrågor. Dit hör till exempel en del essäer i den redan nämnda boken *Philosophy Who Needs It*, samt att hon faktiskt beskriver kunskapsteoretiska tillämpningar inom samtliga av sina fackfilosofiska böcker, som i det posthumt utgivna verket *The Voice of Reason* (1989), som annars handlar mest om kultur och politik.

ITOE innehåller hennes unika begreppsteori. Den publicerades först år 1979, men essäerna i den utgavs i skriftserieformat redan 1966-67. Och i en posthumt utgiven, expanderad utgåva, har man tillfogat utdrag ur så kallade workshops (eller mini-kurser/utfrågningar) som Ayn Rand höll för ett antal filosofiprofessorer på 60-talet.

Det finns inte utrymme för att beskriva den teorin här, men den utgör definitivt kittet och ryggraden i allt hennes övriga filosofiska tänkande. Så hennes filosofi kan inte fullt ut förstås utan att man skaffar sig en rejäl inblick i hennes begreppsteori.

Etiken

Den tredje grenen är etiken. Också inom detta ämnesområde har Ayn Rand författat flera relevanta skrifter. Men ett av hennes fackfilosofiska verk, som utkom 1964, ägnar sig åt att ta ett helhetsgrepp på etiken. I det verket börjar hon, som vanligt, med

grundfrågeställningar, som till exempel: Vad är etik? Och hon besvarar den frågan utförligt. Hon anser att etiken är ett existentiellt mänskligt behov, som vi inte kan leva utan. Och hennes egen etiska uppfattning framgår delvis redan av bokens titel – *The Virtue of Selfishness*.

Hon menar att en enskild individ gör helt rätt i att leva och verka för sin egen skull, om hon vill vara rationell. Och eftersom hon ser just rationalitet som den yttersta (eller sammanfattande) dygden, så knyter hon medvetet ihop etiken med de egna kunskapsteoretiska och metafysiska premisserna.

I detta verk lanserar hon uppfattningen att det finns vissa kardinaldygder, som allihopa är beroende av varandra. Två av dem är ärlighet och integritet. Integritet är dygden att aldrig dispensera det egna omdömet, att aldrig underställa det under någon auktoritet eller annan persons omdöme, utan att hela tiden både tänka och agera utifrån sina egna premisser och egna övertygelser. Ärlighetens dygd innebär ytterst att en människa håller fast vid sina egna faktaidentifikationer, att hon inte förfalskar sina egna observationer av verklighetens fakta. Dessa två dygder är ömsesidigt beroende av varandra på så sätt att ingen människa kan hålla fast vid sin integritet om hon inte håller fast vid sin verklighetsorientering, och ingen människa kan vara ärlig mot sig själv om hon samtidigt försöker undfly ansvaret för att tänka självständigt. På samma sätt är också de andra kardinaldygderna ömsesidigt beroende av varandra.

Den grundläggande dygden är rationalitetens dygd, vilket är viljan att använda sitt förnuft så som varande den enda kunskapskällan. Den är sammansatt av fyra dygder, varav de två redan nämnda är integritet och ärlighet, samt därtill även självständighet och rättvisetänkande. Den sistnämnda dygden är principen ”att man aldrig får eftersträva eller bevilja det oförtjänta, varken i materiellt eller andligt avseende”. Därtill finns också de två kardinaldygderna produktivitet och stolthet. De är en förutsättning för alla slags mänsklig bragder, och en framåtriktad företagsamhet vore givetvis omöjlig utan dem.

Hon beskriver dessa dygders specifika identitet, och hon anger hur de hör ihop, samt påpekar vilka fakta i verkligheten det är som ger upphov till dem.

Politiken

Den fjärde grenen är politiken. Återigen täcker Ayn Rand in ett stort ämnesområde inom ramen för ett omfattande författarskap, men framförallt i det fackfilosofiska verket *Capitalism: The Unknown Ideal* (1966).

En sak som demonstrerar hur starkt beroende politiken är av etiken är att de principiellt sett viktigaste essäerna i denna bok faktiskt är två supplement på vardera bara några få sidor, som dels handlar om regeringens (eller statens) natur och dels om människans rättigheter. Bägge är nämligen publicerade som omtryck ur *The Virtue of Selfishness*. Men boken innehåller självklart flera andra viktiga essäer (24 stycken utöver inledningen), varav några studerar diverse detaljfrågor. Bland dem hittar vi Ayn Rands redogörelse för hur rättigheterna till etervågorna tekniskt kan och bör fastställas och vidarebehandlas. Det är sådan läsning som gör att man snappar upp principer som kan tillämpas även i helt andra konkreta fall.

Några av essäerna i denna bok är dock skrivna av andra personer än Rand. Och numera brukar en av de personerna nästan alltid omnämnas närhelst denna bok omtalas, eftersom han har blivit en kändis. Det är Alan Greenspan som fortfarande är USAs centralbankschef, men so what? Det säger ju ingenting om huruvida boken är bra eller inte.

Däremot kan man ju utifrån sina personliga förhandspreferenser redan innan man har läst boken gilla eller ogilla att den försvarar den fullständigt ohämmade och renodlade, fredliga och konkurrensinriktade laissez faire-kapitalismen, och att den utgör ett gediget försvar för människans rättigheter – främst i politisk bemärkelse väl att märka, eftersom begreppet ”rättigheter” utgör en brygga (eller språngbräda om man så vill...) mellan etiken och politiken.

Estetiken

Den sista filosofiska grenen är estetiken, och här briljerar Ayn Rand med det fackfilosofiska mästerverket *The Romantic Manifesto* (1969), som har bjudit många läsare på gott om aha-upplevelser. Bara för att nämna en sak, som inte alls hör till bokens kärnområde, så lanserar Ayn Rand där en intressant teori om hur det kommer sig att människan kan uppfatta sådana ljud som tonföljder, klanger, ackord

etcetera så som varande musik, och vad slags mänskligt behov det är som denna förmåga egentligen är till för att fylla. I den teorin utgår hon från empiriska rön i en bok hon har studerat av 1800-talsfysikern Hermann Helmholtz, *On The Sensations of Tone as a Physiological Basis for the Theory of Music* (1863).

Men för att nämna något om bokens kärninnehåll, så anser Ayn Rand att konsten (det vill säga äkta konst – för hon skiljer mellan konst och skräp – i form av tavlor och skulpturer med mera) ger ett direkt kommunikativt intryck till en individ på ett undermedvetet plan, som talar till de metafysiska värdepremisser hon medvetet (och undermedvetet) redan har bildat sig under livets gång. (Och i och för sig stämmer denna mentala mekanism även in på den medvetandeprocess vi erfar när vi utsätts för sådant skräp som påstås vara konst.)

Denna estetiska grunduppfattning är både omfattande och detaljrik. Den tydliggör hur och varför estetiken är ett specifikt mänskligt behov som emanerar både ur våra personliga metafysiska uppfattningar och ur våra egna kunskapsteoretiska funderingar. Och just därför kan den i det filosofi-hierarkiska perspektivet betraktas som kronan på verket i det tankesystem som är Ayn Rands filosofi.

Ayn Rand är alltså definitivt en seriös filosof, om man anser att en seriös filosof är en sådan filosof som tar själva filosofin på allvar, och som anstränger sig för att studera och besvara samtliga av dess huvudfrågeställningar inom ramen för ett välintegrerat icke-motsägelsefullt tankesystem. Flera av de äldre tidernas filosofer var sådana systembyggare, men andelen systembyggare bland 1800- och 1900-talens filosofer är – ur världshistoriskt perspektiv – extremt liten.

Ayn Rand på svenska

Detta om detta. Avrundningsvis också några ord om svensk bokutgivning, samt något om de influenser som påverkade Ayn Rands tänkande.

Förlaget Timbro har i år gett ut en pock- etversion av romanen *Atlas Shrugged*, eller *Och Världen Skälvde*, som den har fått heta på svenska. I inbunden form utgavs den av Timbro 1986. Den översättningen var inte särskilt bra, men den nya utgåvan lär vara bättre.

Några andra romaner som tidigare har

utgivits på svenska av Ayn Rand är hennes genombrottsroman, *Urkällan* (The Fountainhead), som utgavs så sent som 1993 av bokförlaget Bra Böcker. Hennes kortroman *Anthem* (från 1938 respektive omarbetad 1946) har utgivits på svenska i två omgångar. Första gången av Lindfors förlag år 1984 med titeln *Hymn*, andra gången av Egoisten Förlag år 1996 med titeln *Lovsång*. Den andra översättningen är den bättre av de två, och den saluförs fortfarande från förlaget.

Romanen *We The Living* (som utgavs 1936, samt åter 1959) utkom i Sverige 1978 med titeln *De Levande*.

Skådespelet *Night of January 16th* och filmmanuset *Red Pawn* har inte översatts till svenska, så dessa får man hellre läsa på engelska. Fast de av oss som uppskattar engelskspråkig litteratur har ingenting att förlora på att läsa Ayn Rand i original. Och i så fall kan man även passa på att läsa en del av hennes äldre fiction-material i samlingsvolymen *The Early Ayn Rand*.

Vad gäller Ayn Rands fackfilosofiska verk, så publicerades *Kapitalismen – det okända idealet* av Lindfors förlag år 1983, och är slutsåld sedan länge. *The Virtue of Selfishness*, eller *Självishhetens dygd* finns faktiskt att köpa i en svensk översättning till självkostnadspris, från översättaren själv, på hans sajt www.nattvakt.com

Några viktiga essäer ur både *ITOE*, *The Virtue of Selfishness* och *The Romantic Manifesto* har publicerats på svenska i några nummer av den nedlagda *Objektivistisk skriftserie*.

Det finns också en drös andra böcker utgivna på engelska som innehåller olika saker från Ayn Rands penna, såsom allt ifrån essäer, tidningskolumner, brev, hennes marginalanteckningar i böcker hon själv har läst, samt journaler och bland annat posthumt redigerade böcker, som bygger på föreläsningar från 50-talet om hur man skriver skönlitteratur respektive facklitteratur. Mycket av detta finns att få tag i via Egoisten bokhandel på nätet. Webbadressen dit är www.egoisten.se

Tidiga influenser

Vad gäller de influenser som har påverkat Ayn Rand mest, så är det på ett tidigt stadium i hennes liv uppenbarligen hennes egna universitetsstudier i ämnena historia och filosofi. Hon hade nämligen för avsikt att bli historiker, men ändrade sig då hon upptäckte hur mycket bråte det fanns att ta itu med inom filosofin. Hon har ju klas-

sificerat sig själv som aristoteliker, och hon hävdar bestämt att Thomas Aquino kläckte filosofiska premisser som senare blev en stor del av orsaken till vetenskapernas blomstring under renässansen – men det var Platon som var den filosof som hon på universitetet läste in sig särskilt på, och som hon examinerades på med högsta betyg år 1924.

För övrigt finns det en del teorier hit och dit, och föga överraskande också en del akademiskt käbbel, kring frågeställningar om de olika influenserna till Ayn Rands tänkande. Och till dessa åsikter kan jag tillfoga min egen, som utgår från något hon själv har påpekat. Inom litteraturen har hon en förkärlek för Victor Hugos framställningssätt och stil. Men det handlar om mycket mera än bara litterär stil, för de bästa inslagen i hans människosyn (som ofta är implicit i hans böcker) har nog influerat henne starkt (trots att Hugo ofta är både pessimistisk och motsägelsefull). Vid 13 års ålder läste Ayn Rand hans roman *1793*. I den boken hittar vi bland annat formuleringar som "...motvilja mot det storslagna", "...det var alla tragedier som påbörjades av jättar och avslutades av dvärgar" respektive "Vi får inte göra ont för att göra gott." Det sista uttalandet är förresten snudd på identiskt med en känd formulering i Thomas Aquinos starka försvar för kvinnors rätt att inte bli uppskurta och mördade, vilket på 1200-talet var vanligt förekommande i stormannakretsar, då det gällde att säkra avkommans liv före föderskans liv.

Jag vill passa på att varmt rekommendera just denna Hugo-roman till läsning, och dessutom vill jag rekommendera till läsning Ayn Rands förord i den engelska utgåvan. Ja, även för dem som hellre läser Hugo på franska. Och nej, de citat jag har återgett är inget som Ayn Rand själv har påpekat där, utan det är sådant som jag själv har lagt märke till i Hugos verk, som var och en som har goda kunskaper om Ayn Rands tänkande också själva lär reagera på.

Ayn Rands andra sekel

Vad Ayn Rands tänkande kan komma att betyda för framtiden vet inte jag något mera om än vad någon annan människa gör. Jag håller med henne om att framtiden är oskriven, och den blivande världshistorien får väl tala för sig själv, efterhand som den inträffar.

Men för dem som ändå gärna vill veta något om hennes förmåga att "spå"

framtiden, så kan jag rekommendera essän *Global Balkanisering* (från 1977, på svenska i O\$ nummer 21, 1991), för i den påpekade hon möjligheten av ett nytt krig på Balkan-halvön, likt det vi bevittnade under 90-talet, med alla dess inslag av kollektivistiskt stamtänkande, vilket berodde på att grupp-tillhörigheter som religion, språk och nation sattes över den enskilda individens oförytterliga rätt till liv, frihet och egendom.

Så här skrev hon: "Samma intellektuella var rörande stolta, när de efter Första världskriget lyckades limma ihop de flesta av Balkans stammar till två större länder: Tjeckoslovakien och Jugoslavien. Men stammarna försvann aldrig: de har hela tiden dykt upp i smärre explosioner, och en större är när som helst möjlig."

Dock befarade Ayn Rand att "stammarna" på Balkan härnäst till och med skulle kunna kriga mot varandra med kärnvapen. Så blev det lyckligtvis inte, men faran för kärnvapenkrig mellan diverse andra länder är ju tyvärr ännu inte undanröjd, utan på den fronten tampas vi nu med de forna sovjetstaternas instabilitet och korrupcion, samt med Kommunistkorea, Kommunistkina, Pakistan, Indien, Iran etcetera.

De senaste årens tilltagande islamistiska terrorism bådär ju inte heller bra för framtiden, men just i dessa dagar kan vi bland annat glädjas åt att Syriens makt i Libanon verkar vara på upphällningen. Och det skall vi absolut tacka USAs frihetsälskande folk för, oavsett vad man än må tycka om de av Bushs religiöst betingade värderingarna som ateisten Ayn Rand skarpt skulle ha ogillat. Exempelvis förespråkade hon 100 procent fri abort, utifrån premisen att en kvinna äger sin egen kropp och att livets rätt börjar vid födseln. Hennes argument i denna fråga utgick alltså spikrakt från värderingarna liv, egendom och frihet – punkt slut.

Och lika stenhårt tog hon avstånd ifrån feminismen, ifall någon undrar vad hon tyckte om den varianten av kollektivism.

Nixon och Agnew ler i sin himmel...

★★★ Det amerikanska TV-bolaget CBS "nyhetsankare" Dan Rather tvingades avgå under mycket buller och bång sedan det uppdagats, att han använt sig av förfalskat material och bedrägliga metoder i syfte att leda i bevis att president George W. Bush smitit undan sin militärtjänstgöring i National Guard. Såväl Richard M. Nixon som Spiro T. Agnew, båda hårt drabbade av propagandistiska media, torde le i sin himmel.

I slutet på 1960-talet hade ett antal amerikanska nyhetstjänster och deras uppburna "ankaren" skaffat sig ett ansenligt inflytande över amerikanskt samhällsliv. De var, helt i enlighet med tidsandan, mestadels vänstervridna och var ute efter att bränmarka Nixon-administrationen. Den 3 november 1969 vädjade Nixon i ett tal till nationen till den "tysta majoriteten" att stödja honom i ansträngningarna att få till stånd en "fred med ära" i Indokina och blev, bildligt talat, slaktad av media. Nixon beordrade då sin vicepresident, Spiro Agnew, att slå tillbaka (en av Agnews talskrivare var för övrigt *Contras* USA-korrespondent Allan C. Brownfeld).

Det gjorde Agnew med den äran och skapade sensation över hela världen med ett våldsamt angrepp på vänsterkrafterna i det amerikanska samhället, särskilt ledande massmedia.

Agnew kallade bland annat de mediala propagandisterna *the impudent snobs* ("de oförskämda snobbarna").

Paret Nixon-Agnew kunde ibland notera begränsade framgångar i sin kamp mot vänstervridna massmedier och stöddes hela tiden av en betydande "tyst majoritet" av folket. 1974 hade emellertid president Nixon dragits ner i det politiska träsk som Watergate-affären hade skapat; dessförinnan hade Agnew avgått och ersatts av Gerald Ford på grund av en bagatellartad skattehistoria som media slog ner på som gamar.

1975 kunde sedan vänstermedia glädja sig åt att USA för första gången i historien reellt sett hade förlorat ett krig, då kommunisterna tog över makten i Kambodja, Laos och Vietnam med miljontals dödsoffer i de utrensningar som följde.

Den amerikanske kolumnisten (och tidigare presidentkandidaten) Pat Buchanan hävdade i en artikel för *The American Conservative* den 14 februari 2005 att Spiro

Vicepresident Spiro Agnew på gott humör tillsammans med två av sina många beundrarinnor.

Agnew, trots att både han och Nixon nesligen hade tvingats iväg från Vita huset, i sina attacker hade lyckats avslöja de förment objektiva mediernas stridslystna subjektivitet och illvilja gentemot politiska krafter de inte själva uppskattade. På 1970-talet bildade vidare framlidne Reed Irvine "Accuracy in Media" med den självpåtagna – och i högsta grad angelägna – uppgiften att övervaka de vänsterinriktade massmedierna och påtala de blatanta övertramp som hela tiden förekom.

Och faktiskt: medierna tog åt sig av kritiken och insåg att något måste göras för att de inte skulle framstå som sjaskiga partigångare. De stora tidningarna, med *New York Times* i spetsen, införde redaktionella debattsidor där även konservativa kolumnister släpptes fram. I mitten på 1980-talet startades den konservativa dagstidningen *The Washington Times* på initiativ av den kontroversielle koreanske predikanten Sun Myung Moon och kunde knyta till sig en rad respekterade journalister, bland dem förre *Newsweek*-redaktören Arnaud de Borchgrave.

Etermedia började ge utrymme för höger-vänster-debatter, och även konservativt präglade pratshower gjorde sig på allvar gällande. Icke minst nämnde Buchanan, som under en tid var Nixons talskrivare, var synnerligen aktiv även om han fick finna sig i att stå i skuggan av den briljante debattören William F. Buckley, Jr. som redan 1955 hade startat den inflytelserika konservativa tidskriften *National Review* och även under många år drev debattprogrammet *Firing Line* i televisionen.

Också på radiosidan hände saker. En tidig pionjär för högerinriktade pratshowvärdar var Barry Farber, och på 1990-talet utvecklade Rush Limbaugh sin show till att bli en inflytelserik politisk kraft vilket givetvis drev det vänsterinriktade USA till vansinne. Under 90-talet skapades också nyhetskanalen *Fox News* av Roger Ailes och nådde inom några år en dominerande ställning inom det nyhetsmediala USA (Fox är nummer ett i USA på nyheter och kan i Sverige ses av dem som har TV8 på kabel, när TV8 inte kör egna program rullar de Fox). *Fox* har hela tiden Bushs "krig mot terrorismen" pågått konsekvent stött de amerikanska insatserna och gisslat de islamistiska terroristerna och deras sympatisörer, något som framkallat höggardig vrede inom vänstern.

Med högerns växande mediainflytande råder i dagens USA en väsentligt annan situation än vad som var fallet i slutet på 1960- och början av 1970-talen då Nixon och Agnew tvingades bort från makten. I detta nya läge kan etermediainstitutioner som Dan Rather tvingas bort sedan deras skumraskmetoder avslöjats. Betydande segment i det amerikanska samhället är dock alltså vänsterinriktade och/eller pinsamt "politiskt korrekta"

"Någonstans ler Richard Nixon", avslutar Pat Buchanan sin artikel i *The American Conservative* och fortsätter:

"Någonstans skrattar Spiro Agnew. Jag kommer inte att fråga Dan Rather var de är – eftersom han och CBS helt enkelt inte är 'rättvisa och balanserade' i denna fråga."

Tommy Hansson

BREV TILL CONTRA

Den politiserade kyrkan

Fädernas kyrka har under de senaste trettio åren blivit alltmer partipolitiserad. Själv lämnade jag den 1985 efter det att biskop Stendahl från predikstolen angripit min dåvarande partiledare, Gösta Bohman. (Jag var partimedlem 1973-88). Det enda jag ångrar är att det inte skedde tio år tidigare.

Nu kräver biskoparna att regeringen skall tänka med hjärtat (varför inte med det organ som är till för ändamålet, nämligen hjärnan?) och ge amnesti åt de "tiotusentals" asylsökare som saknar andra asylskäl än att de redan befinner sig i landet och har behov av försörjning i sina gömställen. Eftersom asylmissbrukslobbyn redan äger hegemoni i massmedierna, kommer troligen regeringen att ge efter för dessa godhetens och generositetens (med andras medel) apostlar.

Men – kyrkan lär vara mycket rik, och det är då inte mer än rätt att dess tillgångar realiserar, och att pengarna öronmärkes till försörjning av flyktingar utan flyktingskäl. Att belasta svenska skattebetalare med ytterligare miljarder till detta ändamål är inte rätt. Vårt socialsystem knäar sedan länge under migrationstrycket, vilket alla vet, fast att det är hädelse att säga det.

Hur skall invandringen finansieras när man inte längre kan spara in på samhällets primära uppgifter – försvar, polis, skola, vård och omsorg? Finansminister Nuder har redan antytt att det blir skattevägen. Kanske skattehöjningar blir den gnista som tändar det uppror som vi alla har anledning att ängslas för. I Tyskland har terrordåden mot World Trade Center, på Bali och i Madrid samt inte minst mordet på den holländske regissören Theo van Gogh, ett mord som det talats mycket, mycket tyst om i svenska massmedier, fått fjäll att falla. Men vad är att vänta av det politiskt korrekta etablissemangets annat än "huvudet i sanden"?

Annars blir man beskylld för rasism, främlingsfientlighet, islamofobi, nazism med mera, och dessa beskyllningar tycks – än så länge – vara det värsta hotet mot etablissemangets. Smädelser är, liksom knytnävar, stenar och järnrör dåliga argument, men det är vad etablissemangets har att komma med mot oppositionella, som inser att välgörenheten har sina be-

gränsningar.

I Tyskland har Helmuth Schmidt, förbundskansler 1974–82, i en nyligen utkommen bok, *Die Mächte der Zukunft* (Framtidens makter), erkänt sig ha bidragit till att utforma en naiv invandringspolitik, och att Tyskland tagit emot alltför många utlännningar. För ett tiotal år sedan varnade NATO-chefen Willy Claes för det muslimska hotet, som inte skulle underskattas. Men vem tordes lyssna på sådant? Nyligen meddelades i TV att Tyskland har sex miljoner öppet arbetslösa. Hur många av dessa "tyskar" är gästarbetslösa? För en tid sedan yppade den tyske inrikesministern att man hade en halv miljon "displaced persons" att försörja. "Vi har verkligen händerna fulla!" sade han.

Helmut Schmidt anser att Turkiets

Fädernas kyrka blir alltmer politiserad, anser Magnus Cappelin. (Foto: Tommy Hansson)

EU-ambitioner är att låta stora delar av sin snabbt växande befolkning emigrera till Väst Europa, vilket under loppet av något tiotal år skulle leda till en radikal förändring av Europas kultur. Här i Sverige samarbetar biskoparna med Muslimska rådet, och Linköpings-bispen sade i TV med darr på stämman att Sverige behandlade folk som en totalitär stat! Man frestas utropa med Nils-Erik Sandberg i *DN*: "Gud bevara världen för biskoparna!"

Men i ett avseende har biskoparna rätt – asylpolitiken är något av ett lotteri – ehuru

med unikt goda vinstmöjligheter och det kanske enda i världen som är ruinerande för arrangörerna – Västeuropas stater.

Magnus Cappelin

Syriens ockupation slut!

Tisdagen den 26 april kommer för alltid att stå som en märkesdag i Libanons historia. Då drog sig de sista syriska styrkorna, efter en ceremoni vid den syrisk-libanesiska gränsen, ut. Bland kuriositeterna kan nämnas att 30 kor, tillhörande den syriska armén, har observerats korsa gränsen. Ockupanterna tar med sig allt!

Ett snart 30-årigt mörkt och trist kapitel i landets historia är slut, markerande änden på en reell syrisk ockupation och förhoppningsvis också syrisk dominans. Vad framtiden kommer att föra med sig är nu först och främst upp till libaneserna. I maj var det parlamentsval, antagligen de friaste i landets historia och för första gången kontrollerade av internationella observatörer.

Det syriska tillbakadragandet har gått förvånansvärt fort, efter det att snöbollen började rulla på allvar till syriernas nackdel efter mordet på förre premiärministern Hariri i februari. Men det började sjuda bland befolkningen sedan Syrien tvingat igenom en – grundlagsvidrig – förlängning av president Emile Lahouds mandat förra hösten.

De politiska konsekvenserna blev ett regeringsskifte, och landet har fått en övergångsregering som hade som viktigaste uppgift att förbereda parlamentsvalen i maj. En av regeringens handlingar var att sparka landets säkerhetschefer, chefer som inte förmådde förhindra mordet på Hariri. Den nya regeringen bör nu ge amnesti till alla politiska fångar samt libaneserna i exil och utöva tryck på Syrien, så att alla fängslade libaneser i syriska fångelser omedelbart blir frigivna.

Den syriska reträtten bör också få konsekvenser för den skandinaviska Mellanöstern-politiken. Norge hade exempelvis en ambassad i Beirut som under inbördeskriget flyttades till Damaskus i Syrien. Nu är landet representerat av ett ambassadkontor i Beirut, ett kontor som omedelbart bör uppgraderas till ambassad. Det skulle vara en viktig signal till "det nya Libanon" om oavskt stöd till återuppbyggnaden av ett oavhängigt, fritt och demokratiskt Libanon!

Nils Tore Gjerde

Om konsten att minnas - och att glömma

Thede Palm tillträdde efter närmare 20 år som chef för den hemliga militära underrättelsetjänsten i Sverige – benämnd ”T-kontoret” efter begynnelsebokstaven i Palms förnamn – 1965 tjänsten som forskningschef vid Militärhögskolan. Han var jämväl i egenskap av skribent en utomordentlig stilist, vilket gör att vi uppmärksammar honom i serien om intressanta svenska

★★★ Thede Palm (1907-88) omgavs som chef för den militära underrättelsetjänsten av en viss ”air av mystik och outgrundlighet”, som det heter i ett förord av Evabritta Wallberg till utgåvan av Palms samlade anteckningar *Några studier till T-kontorets historia* som publicerats av Kungliga samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinavien historia; handlingar del 21 (1999). ”På sätt och vis är både du men ännu mer Gunnar Unger något mystiska för mig, era förhåvanden förlorar sig i ett visst dunkel”, kommenterade en militär bekant saken i ett personligt brev till Palm. Gunnar Unger, den legendariske signaturen ”Sagittarius” i *Svenska Dagbladet*, var under 1970-talet redaktionskollega till Palm i den moderata idétidningen *Svensk Tidskrift*.

Det har sagts om Thede Palm att han var lågmäld och fåordig, vilket naturligtvis var helt i sin ordning under Palms yrkesutövning som militär underrättelsechef. När han deltog i mediedebatten gjorde han det med välformulerade och sakliga inlägg. Som forskningschef vid Militärhögskolan blev han djupt respekterad och fann tillfredsställelse, även om han icke utan bitterhet hade lämnat underrättelsechefskapet vid försvarsstaben, i att delge sina åhörare de delar av sina erfarenheter som inte omfattades av hemligstämpeln.

Underrättelser och censur

Thede Palm blev chef för den militära underrättelsetjänsten efter Andra världskriget. Politiskt stod han till höger, och det troliga är att när han fick gå så skedde det på grund av att den socialdemokratiska regeringen ville ha en pålitlig partibroder som militär underrättelsechef. Det skedde också i och med att Birger Elmér, en nära

vän till Olof Palme, efterträdde Palm. Med Elmérs tillträde bytte underrättelsetjänsten namn till IB, som ibland felaktigt anges vara en förkortning för ”Informationsbyrån”. Den korrekta utskriften av akronymen är i stället ”Inhämtning Birger” efter Elmérs förnamn.

Thede Palm föddes i Sala 1907. Fadern Axel Palm var kapten, sedermera major i det militära. Efter studentexamen började Thede studera vid universitetet i Lund, där han tog sin doktorsgrad 1937 på en religionshistorisk avhandling. 1933 ingick han äktenskap med professorsdottern Elisabeth Wrangel. Bland de lundaakademiker Palm kom i närmare beröring med märks Tage Erlander och Gunnar Jarring. I likhet med den senare fick Palm efter sin disputation anställning som amanuens vid Lunds universitetsbibliotek och blev omsider andre bibliotekarie. En konventionell biblioteksbanan tycktes i det läget som den naturliga fortsättningen.

Så blev det ju inte. I stället kom Andra världskriget emellan varvid Thede Palm fick tjänstledigt för att ägna sig åt andra

uppgifter; formellt stod han kvar som ”tjänstledigt” från bibliotekssysslan till och med 1957. Palm inkallades för en militär tjänst vid den så kallade C-byrån, som den militära underrättelsetjänsten benämndes vid denna tid, efter begynnelsebokstaven i chefen Carl Peterséns förnamn. C-byrån ingick i försvarsstabens underrättelseavdelning vilken stod under ledning av överste Carlos Adelcreutz. Det var på studiekamraten Gunnar Jarrings rekommendation Palm fick tjänstgöring inom det militära underrättelseväsendet.

Thede Palms huvudsakliga arbetsrevir kom under kriget att omfatta de svensk-norska gränstrakterna; bland annat skulle norska flyktingar höras och flyktingläger upprättas. 1941 fick Palm anställning vid Statens informationsstyrelse, vilken visserligen ägnade sig åt information, men även åt propagandistisk verksamhet samt granskning och censur av svenska publikationer och medier. Här träffade Palm

av Tommy Hansson

för första gången den yngre konservative meningsfränden, redaktör Gunnar Unger (född 1915).

Baltoperationerna

När C-byrån avvecklades i januari 1946 utsågs Thede Palm till chef för det så kallade T-kontoret, som blev en organisation som ägnades åt utrikes underrättelseinhämtning. Om Palms apparition skrev nyutnämnde ÖB Helge Jung i en dagboksanteckning: ”Långt besök av d:r Palm. En lärd och logisk, viljestark herre. Självsäker och självkritisk, säkert hängiven sitt arbete.” I sin föredragning för ÖB redogjorde Palm ingående för pågående underrättelseverksamhet. Bland Palms första uppgifter blev att utreda anklagelser om vissa oegentligheter vid C-byrån under kriget.

Palm skildes med heder från den svåra utredningsuppgiften. Härpå tyder att han fick en mycket självständig ställning inom sektion II av Försvarsstaben, där han hade ÖB Helge Jung och försvarsstabschefen Carl August Ehrensvärd som högsta chefer i begynnelsen. I tjänsten gjorde Palm en rad utlandsresor såväl till Europa som USA. Till huvuduppgifterna hörde att samla in relevant information om den ekonomiska utvecklingen i det då kommuniststyrda Östeuropa. Det anses att Palms ställning inom Försvarsstaben var mycket stark fram till 1957, vilket delvis berodde på goda kontakter med de högt uppsatta socialdemokraterna Tage Erlander och Olle Karleby (med försvarsministrarna Torsten Nilsson och Sven Andersson var kontakterna mer ansträngda).

Den insats Palm utförde som underrättelseman, vilken rönt störst historisk uppmärksamhet, är operationerna med exilbalter som utfördes i de kommunistiska diktaturerna på andra sidan Östersjön i det Kalla krigets inledande skede och som bland annat resulterade i den TV-sända svenska spionthrilleren ”Ramona” som sändes av SVT kring nyår 2002/2003. Den rollfigur som alluderar på Palm är den kedjerökande Thore Graan. Om balthistorien skriver Thede Palm i *Några studier till T-kontorets historia* (sidorna 96-97):

”Hela verksamheten vid T-kontoret var upplagd så att denna skulle skötas på eget

ansvar. Det var alltså jag som tog ansvaret och jag tror att jag inte lade över det på andra. Detta gällde också dessa operationer i Baltikum, som jag aldrig själv ens tog i. Jag visste att sådana förekom och jag hade kunnat stoppa dem: Det var på mitt ansvar som de fick fortsätta. Nu efteråt kan jag bara konstatera, att jag tog ett ansvar, som jag inte riktigt förstod hur stort det var... Vi skulle varna i tid, om Sovjetarmén började samla trupper och förberedde snabba anfall över Östersjön mot oss, kanske mest mot Gotland.”

Palm hävdar att 20 resor av angivet slag ägde rum 1945-53.

Vad som i efterhand, av fullt förståeliga skäl, väckt uppmärksamhet och kritik är det faktum att baltoperationerna förväddades av sovjetiska operatörer, vilket resulterade i att samtliga agenter antingen sköts eller tillfångatogs av ryssarna. Även brittiska underrättelseoperationer i den kommunistiska världen, främst Albanien, förväddades av spioner, främst Kim Philby.

Thede Palm var även med om att organisera en så kallad *stay behind*-organisation i Sverige efter Andra världskriget, det vill säga en organisation som skulle delta i och organisera en underjordisk statsledning i det fall Sverige blev ockuperat av utländsk makt (läs: Sovjetunionen).

Englanskontakter

Om Thede Palms avgång från underrättelsechefsposten har i korthet redogjorts för ovan. Det skall tilläggas att även avslöjandet av spionen Stig Wennerström 1963 bör ha spelat in i Palms avpollettering. När han fick silkessnöret vid årsskiftet 1964/65 hade han varit hemlig underrättelseman i drygt 20 år, varav i chefsställning i 16 år. Han tillträdde därefter en nyinrättad tjänst som forskningschef vid dåvarande Militärhögskolan och kvarstod i denna befattning till sin pensionering 1972.

Härefter fick han mer tid att ägna sig åt att skriva sina uppskattade och uppmärksammade understretchare i *Svenska Dagbladet* samt medarbeta i *Svensk Tidskrift*, där han under några år även – jämte bland andra de styva skribenterna Gunnar Unger och Erik Anners – var medredaktör. Det var under tidskriftens klassiska tid i det lilla formatet med röd pärm, det vill säga innan tidskriften fick sitt senare utseende av typ kolorerad reklambroschyr. (*Svensk Tidskrift* lades nyligen ner).

Erfarenheterna från den militära underrättelseverksamheten redogör Thede Palm

för i sina efterlämnade anteckningar enligt ovannämnd titel. När han lämnade T-kontoret med vidare destination Militärhögskolan (numera Försvarshögskolan, FHS) medförde han egna papper som tidigare förvarats i ett skåp hos underrättelsetjänsten, bland annat brev och dagboksanteckningar. Att dessa har publicerats i tryckt form är av oskattbart intresse för den historieintresserade eftervärlden.

”Det är alldeles uppenbart”, framhåller Palm (sidan 21), ”att detta att jag skrev dagbok var okänt bland dem som ville ha mig helt glömd. Själv hade jag dagboken inlåst under min tid i MHS. Sedan tog jag med både brev och dagböcker till Östra Ryd [i Östergötland], dit vi flyttade 1972. Jag tänkte kanske göra något av dem, men jag började skriva annat.” 1991 överlämnade Palm allt material till Krigsarkivet. På försvarsminister Anders Björcks anmodan sammanställde så Palm i 1990-talets början några av de minnesbilder som publiceras i *Några studier*....

Anders Björck uppmanade Thede Palm att sammanställa sina underrättelseerfarenheter. (Foto: Tommy Hansson)

Balthisorien har berörts ovan. Av stort intresse (i ett för övrigt högintressant material) är det som Palm redogör för i kapitel 4, ”Arbete i utlandet”. Här berättar Palm om arbete med anknytning till Finland, Danmark, Norge, England, USA, Frankrike, Schweiz, Israel och Tyskland. En av de första utländska underrättelsetjänsterna Palm fick kontakt med var den i England. Palm kom fortsättningsvis att resa till London ”ungefär vartannat år”. Han hälsade då alltid på chefen för MI-6 och åt lunch med denne och gick igenom ”aktuella problem” med betydelse för de båda länderna:

”Vad engelsmännen ville ha av oss var Östersjön, de baltiska länderna, Sovjetunionen i den mån jag kom åt något och

vad som i övrigt kunde vara av intresse. Vår absolut finaste bytesgåva var fotot av en rysk nybyggd kryssare, som uppträdde i Svarta havet. Det visade sig att fartyget var okänt för engelsmännen liksom för amerikanerna, som nästan krävde att få se originalfotot... Senare ordnades det så att det skickades också till Washington” (sidan 78).

Samarbete med CIA

”Min uppgift var att organisera en underrättelseorganisation, som improviserats under kriget”, skriver Palm (sidan 79), ”till att bli en ny organisation. Dess uppgift var att samla in underrättelser av alla slag men endast sådana som inte kunde anskaffas på annat sätt. Det material som jag själv fick in använde jag också till att byta med andra, liknande organisationer. Byten: Ja, men aldrig med material som jag fått in från en annan organisation... Jag fick vidare inte utnyttja svenskt material. Detta hade ingen sagt mig, men för mig var det självklart att jag såg till att den principen respekterades. Men det kunde vara svårt.”

Palm redogör även för sina kontakter med USA och CIA. Palm (sidan 81): ”Vad vi kunde ge CIA var naturligtvis bidrag till kontrollen av ryska fartyg i Östersjön. Vi visste också mer om de ryska nybyggnaderna i varven vid Östersjön.” De svenska underrättelsekontakterna med CIA upprör naturligtvis vänsterkrafterna men var naturliga med tanke på att Sverige – trots neutralitetsretoriken, vilken inte hindrade Sverige från att från slutet av 1940-talet spela under täcket med NATO och USA – i likhet med USA till sitt statsskick var ett demokratiskt västland.

”Sammanfattningsvis”, skriver Palm (sidorna 85-86), ”kan jag säga, att samarbetet med CIA gav oss mycket och att vi gav dem ganska mycket tillbaka. För mig personligen var arbetet med dem det svåraste och mest tröttsamma jag haft. Här kan man återigen fråga varför jag skulle göra allt själv. Men det gjorde jag inte, men det principiella gjorde jag själv. Jag borde ha begärt mera folk. Om någonsin var detta i detta fallet nödvändigt. Ibland har jag funderat på att min efterträdare måste ha varit mycket bättre än jag, om inte annat så i konsten att få mycket större anslag.”

Palms efterträdare som hemlig militär underrättelsechef var som bekant socialdemokraten Birger Elmér. Under dennes ledning utvecklades verksamheten till att bli en intern socialdemokratisk under-

rättelseoperation riktad mot ideologiska fiender till vänster, vilken i tidernas fullbord briserade i form av IB-affären. Men det är en annan historia (skildrad i *Contra* 2/2002).

Författaren Palm

Ovanstående utdrag ur noteringarna från tiden inom underrättelsetjänsten ger en uppfattning om Thede Palms förfarenhet som framstående stilist. Bland hans övriga produktion kan nämnas *Fältmarskalkens död och andra essäer* (1976), *Nederlagets män och andra essäer* (1981) samt *De vita och de röda* (1984), samtliga titlar utgivna av Militärhistoriska förlaget. Det skall med en gång sägas att Palm har en utomordentlig förmåga att på ett inkännande och samtidigt avmätt och nyanserat sätt porträttera historiska gestalter och skeenden som intresserar honom.

I *De vita och de röda* skildrar han i sju essäer i tur och ordning Boerkriget, Ryska inbördeskriget, Jaltakonferensen, general Douglas MacArthur, den amerikanske utrikesministern John Foster Dulles, den franske generalen Jacques Massu samt en avslutande uppsats på temat "Konsten att minnas". Det är kanske inte alltid man instämmer i Palms resonemang och värderingar, men om man är intresserad av historia i allmänhet och militärhistoria i synnerhet gör Palms stilkonst författarens berättelser till en läsupplevelse av betydande slag.

Som ett första exempel kan den inledande essän om Boerkriget (1899-1902) anföras. Om de brittiska bevekelsegrundarna bakom krigsinsatserna i förra sekelskiftets Sydafrika skriver Palm så: "Ursprungligen var tanken den", fastslår Palm (sidan 7), "att en bättre ordning och reda skulle införas i ett land, som visade tendenser att bli mer ekonomiskt betydelsefullt än vad dess innehavare själva kunde föreställa sig. Bakom låg också avsikten, att det bästa för landet vore att direkt ansluta sig till det brittiska kolonialväldet. Några få militära förband borde vara tillräckliga för uppgiften. Kriget kom emellertid att kräva insatser av en helt annan storleksordning." Här lyckas författaren med konststycket att i några få meningar sammanfatta det väsentliga i detta i våra dagar tämligen bortglömda krig.

Boerkriget innebar – bland mycket annat – att en brittisk officer som hette Winston S. Churchill nådde världsrökt genom att först bli tillfångatagen av boerna och därefter

Thede Palm var inte bara en legend inom svensk militär underrättelsetjänst – han var också en av våra finaste konservativa skribenter. (Teckning: Benny H.V. Andersson)

genomföra en spektakulär flykt tillbaka till de brittiska linjerna. I slutändan stod engelsmännen som segrare, men först efter svåra förluster och efter att genom en stundtals grym krigsföring ha fått världsoptionen emot sig (engelsmännen lät bland annat uppföra så kallade koncentrationsläger, i vilka boerkrigarnas kvinnor och barn internerades med hög dödlighet som följd).

Dulles och minnet

"Det verkar omöjligt att finna någon, som verkligen tyckte om Dulles", skriver Palm i sin essä betitlad "Moralens väktare" om den legendariske amerikanske utrikesministern under det Kalla krigets första fas, den gåtfulle John Foster Dulles. Det var samme Dulles som under president Dwight D. Eisenhower, jämte diplomaten George Kennan, kom att utforma den utrikespolitik som under det Kalla kriget var ämnad att "innesluta" (*contain*) den kommunistiska världen. Dulles hade en bakgrund som framstående jurist och advokat och samarbetade som utrikesminister på ett kongenialt sätt med Eisenhower.

Palm uppehåller sig i sin uppsats om Dulles en hel del vid dennes politik visavi det radikaliserade Egypten, en politik som syftade till att förödmjuka Nasser och sätta denne ordentligt på plats. Kort därpå följde Suezkrisen, inom vars ramar Nasser ville expropriera den strategiskt viktiga kanalen mellan Röda havet och Medelhavet för sitt

eget lands räknig. Suezkrisen, omfattande ett krig mellan Israel och Egypten med även briter och fransmän involverade, blev ett svårt bakslag för John Foster Dulles personligen. "Felet låg inte bara hos honom", klargör emellertid Palm (sidan 115) på sitt nyanserade sätt. "Dulles hade placerats på en plats dit han aldrig borde ha kommit. Han var en dålig utrikesminister." Bland annat hade den ibland hetsige Dulles en förmåga att stöta sig med de allierade engelsmännen, vilket inte främjade det traditionella vapenbrödrskapet mellan USA och Storbritannien.

Thede Palm avslutar *De vita och de röda* med den finstämda uppsatsen "Konsten att minnas", vilken ger såväl internationella (bland andra Winston Churchill) som svenska (bland andra Erik Gustaf Geijer) exempel på denna konservativa dygd (det vill säga konsten att minnas). Palms vän och skrivarkollega Gunnar Unger har framhållit just den egenskapen som den vilken huvudsakligen skiljer människan från djuren. Palm slutar sin essä så (sidan 156):

"Konsten att minnas är en värdefull konst, men svår att behärska och styra. Det finns en annan konst, väl värd att lära och använda. Det är konsten att glömma." ☞

BOK-NYTT

Frigör familjen

Frigör familjen är titeln på en bok av Ingegerd Troedsson, känd moderat politiker och 1991–1994 Riksdagens talman. Troedsson säger i sin skrift, att inget annat västland har försatt sina barnfamiljer i en sådan beroendeställning gentemot det allmänna som Sverige. Och det beror på det hårda skattetrycket, som saknar motsvarighet i västvärlden.

Hon konstaterar också, att stödet och bidragen till barnfamiljerna i övervägande grad är utformade för att styra familjerna i politisk riktning. Troedsson framhåller, att styrningen inte ligger i att det med dagens skattesystem behövs ett stöd till barnfamiljerna. Styrningen består i att stödet enbart tillfaller kommunalt finansierad så kallad barnomsorg.

Här kan det vara på sin plats att skärskåda ordet "barnomsorg". Daghemsvksamheten gick i början under benäm-

ningen barntillsyn, men det dröjde inte länge förrän ordet "barnomsorg" blev den gängse benämningen.

"Barnomsorg" är ett manipulerande och vilseledande ord med socialistiska förtecken, som beklagligt nog blivit accepterat i alla läger. Det är inte barnomsorg i ordets rätta bemärkelse att lämna sina barn på daghem. Barnen inlemmas inte i en naturlig, harmonisk och barnvänlig miljö på de kollektiva daghemmen.

Vad Troedsson vill med sin skrift är att myndigförklara familjen, och hon understryker att skattepolitiken måste utformas för att stödja – inte styra – föräldrarna så att de kan ta sitt ansvar för barnen på det sätt som passar just dem bäst.

*David Stavenheim
Ingegerd Troedsson: frigör familjen. Timbro/CVV.*

Frivilliga

Om en ung svensk mans och en ung norsk kvinnas kamp mot Nazityskland under Andra

världskriget handlar en bok, som har titeln *Frivilliga*. Det som för dessa ungdomar, Jan och Liv, samman är det tyska överfallet på Norge. Jan deltar i de strider som förekom vid Elverum för att hindra att den flyende norska regeringen och kungafamiljen tas till fånga. Efter den norska kapituleringen blir Jan och Liv involverade i kurirverksamheten för Norge.

De avslöjas och blir av svenska myndigheter dömda till några månaders fängelse. Strax efter frigivningen lämnar de Sverige med ett brittiskt kurirplan. Jan anmäler sig till tjänst i den frivilliga norska armén i Storbritannien. Som plutonchef deltar han sedan i striderna i Normandie.

I ett brev till Liv skriver han, att "detta är ett skitigt och rut-

tet krig med stänk av blod och lik hängande i luften var du går – detta är inte krig, det är människoslakt." En julinatt 1944 möter Jan döden i form av en eldskur från en tysk kulspruta.

Jan offrade frivilligt sitt liv, men samtidigt lämnade han hustru och ett litet barn ensamma. Mot denna bakgrund kan Jans offer starkt ifrågasättas.

Författaren riktar i boken skarp kritik mot den svenska eftergiftspolitikerna mot Tyskland under Andra världskriget, men trots detta tillstår han till sist, att "den svenska regeringen i huvudsak handlade både strategiskt och moraliskt rätt. Vilken regering som helst har i första hand skyldighet att rädda det egna folket undan förödelse och död."

Detta är ett slutomdöme som det finns all anledning att instämma i.

I slutet av boken gör författaren sig skyldig till politiskt korrekta uttalanden i form av överslätning av kommunismen och osaklig kritik av Israel.

*David Stavenheim
Kalle Güettler: Frivilliga. Bonnier Carlsen.*

CONTRA

3 | 1980...

Contra nummer 3 1980 pryddes av en bild på Ronald Reagan i cowboy-hatt. Den redan 69-åriga Ronald Reagan var ännu inte vald till presidentkandidat, men Contras prognos var att han skulle bli det – och att han skulle bli en sjusärdeles bra president. Två prognoser som slog in till fullo.

Tidningen innehöll också en längre rapport från ett av kom-

munisterna plågat Polen. Polen var landet som trots det kommunistiska styret drömde om Amerika och där svenska kronor räckte till det mesta. Polacker som levde på zloty fick stå i livsmedelsköer, medan den som kom över västvaluta kunde köpa allt på Pewex-butikerna, där landets egen valuta inte gällde.

Sven Rydenfelt (se dödsrunan i Contra nummer 2/2005) hade

skrivit en artikel med titeln "Olof Palme och våldsdrykarna". Den kritiserade oppositionsledaren Olof Palmes selektiva indignation gentemot våldet. Hur han besökte Castro på Kuba, hur han talade tyst om terrorister som mördade i Spanien, men hur han kunde gratulera den svenske terroristen Anton Nilsson på hans 90-årsdag.

...för tjugofem år sedan